

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 210 Ft

XXI. évfolyam 2. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2014. február

A tartalomból:

3. Önkormányzati hírek

4. Esküvő

5. IN MEMORIAM: Talán Mátyás

8. Civil sarok - Márjalaki József

9. Fejezetek a régmúlt időkből - Décse

10. Háromkirály-járás az Endrői Népházban

Iskoláink:

2. Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvoda

18. Kis Bálint Általános Iskola

19. Rózsahegy Kálmán Kistérségi Általános Iskola

Látványos kisfilm Gyomaendrőről

Közel 5 év „gyűjtőmunkája” és több mint száz óra ráfordítás eredményeképp elkészült a saját finanszírozású Gyomaendrődöt bemutató turisztikai filmem. A városról olyan vizuálisan attraktív kedvcsinálót szerettem volna készíteni, ami egyaránt bemutatja a táj szépségét, a település gazdag tárgyi örökségét, a nagyszerű kikapcsolódási lehetőségeit.

folytatás a 4. és 20. oldalon

Hírek a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvodából

„Köszönjük, hogy minket ide bebocsátottatok, a három királyoknak ti szállást is adtatok, az égi áldás szálljon titeket, dicsértessék Jézus, vígan maradjatok!”

Január 6-án van vízkereszt, avagy a három királyok ünnepe, a karácsonyi ünnepek zárónapja, a farsangi időszak kezdete.

Az ünnepi népszokások közé tartozik a napkeleti bölcsek látogatását felidéző csillagozás vagy háromkirály-járás. Legfőbb kelléke a csillag, amely a három királynak mutatta meg az utat Betlehembe.

Vaszko Irénke néni gyűjtése alapján ezt a népszokást elevenítettük fel kollégámmal, Soczó Gézával és a „szentgellértés” gyermekekkel Hunyán, Gyomán, Endrődön, Nagyszénáson, iskolánk kápolnájában diákmise keretében és Orosházán.

Mészárosné Kiss Katalin
tanító

„Együtt Szaval a Nemzet”

A magyar kultúra napját 1989 óta ünnepeljük meg január 22-én, annak emlékére, hogy – a kézirat tanúsága szerint – Kölcsey Ferenc 1823-ban ezen a napon tisztázta le Csekén a Himnusz kéziratát.

Az évfordulóval kapcsolatos megemlékezések alkalmat adnak arra, hogy nagyobb figyelmet szenteljünk évezredes hagyományainknak, gyökereinknek, nemzeti tudatunk erősítésének.

Mi is csatlakoztunk a felhíváshoz, mely szerint több száz, vagy akár ezer magyar iskolában egyszerre csendül fel 10 óraker a HIMNUSZ.

Iskolánk aulájában mi is tanárainkkal együtt szavaltuk el a Magyar Kultúra Napján 10 óraker Kölcsey Ferenc Himnusz című költeményét.

Mészáros Kata Boglárka
4. osztályos tanuló

Lengyelországban jártam

2014. január 17-től 19-ig a lengyelországi Pilznoban voltam csapattársaimmal egy sportrendezvényen.

Az utazás alkalmával egyik legkellemesebb élményem volt megismerni a lengyel nép magyar szeretetét. Sokszor hallottam már, hogy Európában a lengyelek testvérként tekintenek ránk. Ezt igazolja a régi mondóka is „lengyel-magyar két jó barát, együtt harcol, s issza a borát”.

A közös történelem jegyében örömmel indultam a lengyelországi túrára. Utazásunk célja a Pilznoban tartott futballrendezvény volt.

Péntek reggel fél kilenckor indultunk el busszal a nagy útra. Az út hosszú és unalmas volt, de nagyon szép tájakat láttunk. Olyan történelmi városokon haladtunk át, mint Kassa. Este hat óra körül érkezünk meg a szállásra, egy kollégiumba. Utána elmentünk vacsorázni egy pizzériába, ahol nagyon finomakat ettünk. Étkезés után visszatértünk a kollégiumba, ahol focitunk egyet. Szombat reggel hat óraker ébredtünk, majd megreggeliztünk.

Utána átmentünk a kollégium tornatermébe, ahol megkezdődtek a mérkőzések. Nagyon jól éreztük magunkat. Mindegyik meccs tizenöt perces volt, közöttük fél óras szünettel. Sok csapat érkezett különböző országokból: Szlovákiából, Romániából, Ukrajnából és Svédországból. Természetesen a lengyelek csapata is részt vett a sporteseményen. A végeredmény számunkra, gyomaendrődi focisták számára a negyedik hely lett. A fárasztó nap után ismét a pizzériának voltunk a vendégei, ahonnan egy szórakozóhelyre mentünk át ünnepelni.

Vasárnap reggel hat óraker felkeltünk, összepakoltuk a holmijainkat, majd finom lengyel ételspecialitást ettünk. Reggeli után buszra szálltunk, hogy mielőbb hazaérkezzünk. Megálltunk fényképeket készíteni a szlovák-magyar határon. Este öt óraker érkezünk meg Gyomaendrődre.

Ezt a csodálatos utazást, a focimérkőzéseket soha nem fogom elfelejteni.

Suha Martin 8. osztályos tanuló

Eredményeink

Közzeti Diákolimpiai Úszóverseny I.-II. korcsoport
Gyomaendrőd Liget Fürdő
2014. január 15.

Berta Bence	II. korcsoport fiú 50 m mell	III. hely
Czibulka Imola	II. korcsoport leány 50 m gyors	III. hely
Tóth Patrícia	I. korcsoport leány 50 m gyors	III. hely
	50 m hát	II. hely

Közzeti Diákolimpiai Úszóverseny III.- IV. korcsoport
Gyomaendrőd Liget Fürdő
2014. január 23.

Nagy Balázs	IV. korcsoport fiú 100 m gyors	I. helyezés
Varga Zsanett	IV. korcsoport lány 100 m mell	II. helyezés
	100 m hát	III. helyezés
	100 m gyors	III. helyezés

Továbbjutottak!

2013 novemberében rendeztük meg iskolánkban a Dugonics Matematika Versenyt 4-8. osztályos tanulók részvételével. A feladatlapok továbbküldése és kijavítása után iskolánkban két tanuló, Bene Boglárka és Pelyva Alexandra 7. osztályos tanulók jutottak tovább a 2. fordulóra, melyre 2014. január 29-én kerül sor. Gratulálunk nekik, és sikeres feladatmegoldást kívánunk!

Szabóné Farkas Borbála
matematikatanár

Önök joga van tudni...

hogy miről döntött a Képviselő-testület januárban

A 2014. év januárjában második alkalommal ülésezett a Képviselő-testület. A havonta soron következő ülésére 2014. január 30-án került sor, a Városháza dísztermében. A polgármesteri beszámolót követően a Képviselő-testület elfogadta a lejárt határidejű határozatokról szóló tájékoztatót, majd kezdetét vette a 32 napirendi pontból álló előterjesztés megvitatása, illetve sor került egy napirendi pont megtárgyalására a zárt ülés keretei között.

Tájékoztató a 2013. évi adóbevételek alakulásáról

2013. évi tényleges adóbevételek teljesülése

Adónem	Előirányzat e Ft	Tényleges bevétel e Ft	Eltérés az előirányzattól e Ft	Teljesítés %
épitményadó	29.000	28.525	-475	98,36
telekadó	5.000	4.408	-592	88,16
Kommunális adó	35.000	38.144	+3.144	108,98
Idegenforgalmi adó	6.000	5.359	-641	89,32
Iparüzési adó	260.000	321.894	+61.894	123,81
Gépjárműadó	28.000	28.980	+980	103,50
Talajterhelési díj	1.000	2.837	+1.837	283,70
pótlék	4.000	3.709	-291	92,73
bírság	1.000	1.194	+194	119,40
összesen	369.000	435.050	+66.050	117,90

Az előirányzathoz képest 66.050 E Ft többlet adóbevétel realizálódott 2013. évben, melynek legnagyobb hányadát (93.7%-át) az iparüzési adó többletbevétele szolgált.

Ennek oka:

Egy nagyadózó 2012-ben nem osztott településünkre iparüzési adót, míg 2013-ban 80 millió Ft-ot számolt el. Ebből a tényleges befizetés 21 millió Ft volt, kiegyenlítve ezzel a jelentős túlfizetést.

2013. január 1-től változott az iparüzési adó alap meghatározásának szabálya

A vasúti aluljáró építése során több adó került befizetésre a kalkuláltnál

Élénkült a gazdaság a 2013 évtől

Gépjárműadó tekintetében 72.450 millió Ft adó került megfizetésre, viszont ennek az összegnek 40%-a marad átengedett bevételként az önkormányzatnál.

További bevételt képez földbérbeadásból származó, egyéb adók módjára behajtott követelések, stb.

A beszámolót elfogadta a Képviselő-testület.

GYŰSZ-TE-vel kötendő megállapodás az idegenforgalmi adó hatékonyabb beszédése érdekében

Több alkalommal is felmerült, hogy a hatékonyabb idegenforgalmi adó beszédése érdekében az önkormányzatnak és a GYŰSZTE-nek közösen kell kidolgozni a beszédésre vonatkozó alternatívát.

Az egyeztetésre e hónap 14-én került sor a GYŰSZTE elnöke és a hivatal között, amikor is felvázolásra került egy lehetséges cselekvési terv, melynek főbb elemei a következők:

- gyomaendrődi szálláshelyek adatainak felmérése, frissítése, pontosítása
- zugok, üdülő körzetek nyaraló épületeinek számbavétele
- az adatok alapján egy elvárt adóbevétel meghatározása
- média bevonása (kötelezettség, ellenőrzés, stb.)
- hirdetések felmérése, összevetése a bejelentkezett adózó körrel
- idegenforgalmi adóellenőrök alkalmazása (lehetőleg jutalékos rendszerben)
- valamint az elért eredmények rögzítése, az elkövetkező időszak feladatainak meghatározása.

Gyomaendrődi FC kérelme

A Magyar Labdarúgó Szövetség meghirdette az amatőr labdarú-

gó-létesítmények felújítását szolgáló pályázati lehetőséget.

A pályázat célja az amatőr csapatok által használt pályák, létesítmények állapotának javítása.

Az elszámolható költség maximális összege bruttó 10 millió Ft/év, legalacsonyabb összege bruttó 1 millió forint/év.

A támogatás elszámolható mértéke 70%, míg az önerő 30% lehet.

A fejlesztési tevékenységek a sporttelepeken megtalálható alábbi létesítményekhez kapcsolódnak:

- kisméretű/nagyméretű füves pálya
- kisméretű/nagyméretű műfüves pálya
- felpálya/műfüves felpálya
- öltöző

A képviselő-testület jóváhagyta a 3 millió Ft önerő biztosítását a pályák felújítása érdekében.

Gyomaendrőd-Hunya összekötő út tervezése, engedélyeztetése

A közelmúltban megszületett az a kormányzati döntés, amely alapján visszatér a megyei önkormányzatok fejlesztési és forráselosztó szerepe. A változásnak köszönhetően lehetőség nyílik a 2009-ben megtorpan Gyomaendrőd-Hunya összekötő út, valamint a 46-os tehermentesítése végett megtervezetett Téglagyári út és Ipari park közötti szakaszának kiépítése. A 2008-2009-ben elkészült tervdokumentáció jelenlegi formájában nem nyújtható be, ezért azok felülvizsgálatára ajánlatokat kellett bekérni.

A beérkezett ajánlatok alapján a legkedvezőbbet a Körös Road Kft. adta, (Békéscsaba) aki a három tervdokumentáció felülvizsgálatát bruttó 10.922.000 Ft összegért készíti majd el.

A beruházás előnye elsősorban, hogy élhetőbbé válnak a nagy forgalomnak kitett utcák, (Kálvin, Lévai, Katona J.) lecsökkenhet több útvonalon a hulladékszállító járművek útvonal, valamint jelentősen javulhatna Gyomaendrőd-Hunya-Kondoros közötti kapcsolata. Mivel a beruházás több települést is érint, ezért megvalósítható lenne egy „útépítő önkormányzati társulás”, mely lényegesen nagyobb eséllyel nyújthat majd be pályázatokat.

Belvíz VIII. pótmunka elfogadása

A DAOP-5.2. 1/A-11-2011-0010 azonosító számú projekt megvalósulása során pótmunka igény merült fel.

- Nagy Sándor utca - Katona József utca (áteresz beépítése szükséges)
- Fazekasi út (5 db vasbeton támfal kiépítése szükséges)
- Akác utca (vasbeton támfal kiépítése szükséges)
- Szabadság utca (tisztítóakna, átereszt, támfal beépítése)
- Bánomkert (meder burkolás nádfeltörés megakadályozására)
- Fő út (Tamási áron, Bartók B. átvezetések bekötése, folyókarrendszer kiépítése, Polányi Máté utca 16 m zárt csatornaszakasz kiépítése)

A beruházás összköltsége : 11. 493. 505 Ft.

A támogatás mértéke: 10. 344. 154 Ft

Saját forrás: 1. 149. 351 Ft

A képviselő-testület a saját forrás összegét a 2014. év költségvetésében a tartalékok között elkülöníti.

Címzetes főjegyzői cím adományozásának kezdeményezése

A közszolgálati tisztviselőkről szóló tv. szabályozza a címzetes főjegyzői cím adományozásának feltételeit. A cím adományozását a megyei, illetve a fővárosi kormányhivatal útján lehet kezdeményezni, akinek kötelessége ezután a javaslatot (a jegyzői szakmai szervezet véleményével ellátva) a közigazgatási minőségpolitikáért és személypolitikáért felelős miniszterhez felterjeszteni.

A korábbi ciklusban (2004., 2006.) több alkalommal történt kísérlet az akkori képviselő-testület részéről a cím adományozására, de az önkormányzatot kívüli okok ezt mégsem tették lehetővé.

Várfi András egyeztetést folytatott a közös önkormányzati hivatal polgármestereivel, a kormányhivatal politikai és szakmai vezetőivel, majd a Képviselő-testület tagjaival és kezdeményezte a címzetes főjegyzői cím adományozását.

A képviselő-testület tárgyalta az előterjesztést, meghallgatta a lakosság köréből jelenlévő hozzászólót, majd a díjjal járó anyagi vonzat meghatározása nélkül fogadta azt el azzal a kitételrel, hogy amennyiben a felterjesztés elfogadásra kerül, úgy egy későbbi ülésen lesz meghatározva a díjjal járó anyagi elismerés összege.

Lehóczkiné Timár Irén
Képviselő

Hírek innen-onnan és házuk tájáról

Tájékoztató az Endrődiek Baráti Köre tagjai és szimpatizánsai részére!

Egyesületünk éves közgyűlését 2014. március 22-én szombaton a szokott helyen (Bp. V. Alkotmány u. 9-11.) Alma Mater Étteremben tartjuk. Várunk mindenkit nagy szeretettel. Részletek az újság következő számában, illetve tagtársaink részére a meghívó levélben.

EBK vezetősége

Felhívás!

Az 1964-ben az Endrődi Általános Iskolából elballagott öreg diákok 50 éves találkozóját elkezdtük megszervezni 2014. május 9-én péntek estére. Kérünk mindenkit, hogy maguk és ismerőseik elérhetőségét szíveskedjenek közölni. Szeretnénk emlékeztetést tenni ezt az eseményt, ezért az iskola Rózsahegyi Napjához és az Endrődiek Baráti Köre egyik legnagyobb endrődi rendezvényéhez próbáltunk kapcsolódni. Megjegyezzük még, hogy másnap az Endrődi híd 100 éves jubileuma és újjáépítése alkalmából úgynevezett HÍDÜNNEP lesz, és lehetőség van a Körösön sétahajózásra is.

Szervezők:

Feuerverkerné Balogh Irma 06-66-386-665

Lovászné Habzda Irén 06-66-284-949

Szakálos Mária 06-30-358-5618

Timár Imre 06-20-942-9331

e-mail: timarimrev@gmail.com

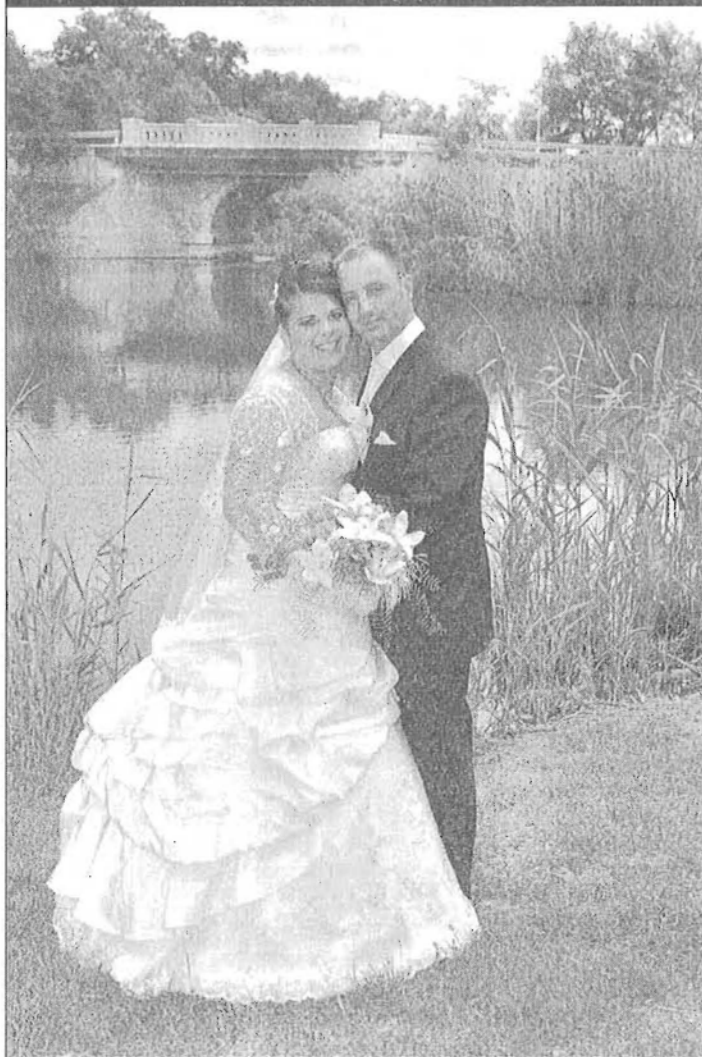
Kisfilm Gyomaendrőről (folytatás a címlapról)

tőségeket a természetben, és a pezsgő kulturális életet. A klip végül 7 percesre sikeredett, mely időtartamba igyekeztem a lehető legtöbb képi információt, hangulatot, élményt belesűríteni Gyomaendrőről. A film lehetett volna akár másfél órás is, hiszen elegendő felvétellel rendelkeztem; a mai felgyorsult világunkban azonban csak rövidebb, látványos alkotásokkal lehet felkelteni széles rétegek érdeklődését.

Az image film a tág spektruma ellenére természetesen nem tartalmazhat mindent, nem kíván „Gyomaendrőd-katalógus” lenni, hiszen egy néhány perces klip nem alkalmas dokumentarista célok megvalósítására. Az alkotás egyfajta kedvcsináló, a város sokszínűségét bemutató jelenetek eklektikus tárháza. Érdemes azonban felfedezni valót hagyni az idelátogató számára is, amikor hozzánk érkezik, ezért ahol a klip véget ér, a várossal való ismerkedés ott folytatódhat a valóságban.

Az elkészítésnél fontosnak tartottam, hogy az elérhető legmodernebb eszközöket és technikákat alkalmazzam, melyek kiváló képminőséget biztosítanak. Amikor a filmben megjelenő személyekről, részvevőkről készítettem felvételeket, különös hangsúlyt helyeztem a hihetőségre. Ez megoldható profi színészekkel is, de

AMIT ISTEN EGYBEKÖTÖTT...

Szabó Gábor és Barta Klára 2013. szeptember 21-én fogadott egymásnak örök hűséget a gyomai katolikus templomban. Életüket kísérelje Isten áldása, szeretete.

GYOMAENDRÖDÖN, Tamási Áron 13 sz. alatti ház eladó. Érdeklődni: 06 30-705-1257 számon lehet.

Ház eladó Endrődön, Temető út 14. sz. Érdeklődni lehet: Temető út 5. sz. alatt.

ehelyett én valódi eseményeket rögzítettem, még a fürdőben is az épp ott strandolókat kértem meg egy-egy jelent leforgatására.

A víz alatti felvételek Klimó Krisztián munkáját dicsérik, aki egyébként sok más rendezvényen és helyszínen is jelen volt a „forgatások” során, így pl. a légi felvételek elkészítésénél is segédkezett.

Köszönöm a segítséget mindazoknak, akik lehetővé tették, hogy az alkotás létrejöhessen, közülük jó néhányan visszaköszönnek a felvételeken is.

Arra kérnék mindenkit, hogy osszuk meg a filmet minél több csatornán, közösségi portálon, hogy a lehető legtöbb emberhez eljusson a felvétel, vigyük messzire Gyomaendrőd hírét!

További gyomaendrődi filmjeimet a <http://www.gyomaendrod.com/video> és a <http://www.weigertimages.com/hu> címeiken lehet megtekinteni.

Jó szórakozást kívánok!

Weigert József

lásd: képek még a 20. oldalon

In memoriam

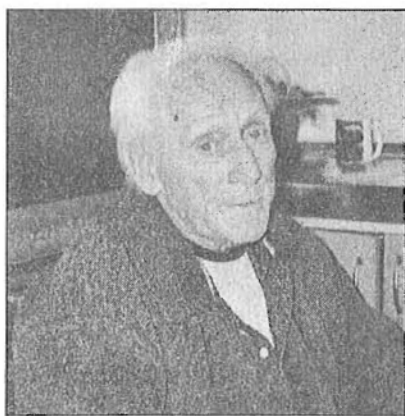
Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadéinkba szebb Jövő!

Tímár Máté

Talán Mátyás (1921-2013)

Elment egy legenda, egy kiváló sportember

A család, a volt barátok, ismerősök, december 3-án vettek végső búcsút Talán Mátyástól, mindenki Matyi bácsijától, aki korosztályának minden bizonnyal utolsó tagja volt.

„Csak az hal meg, akit elfelejtenek” – olvasható a temetők sírkeresztjein, a márványkőből épített sírok kőbe vésett frását. Az utódok, a családtagok hagyományos és jól

ismert feljegyzései ezek. Szavakba foglalt bölcs emlékeztetők.

A tiszteletadásnak, a kegyeletnek és az elmúlásnak része, de egésze is akkor, ha olyan személyiséget tisztelünk meg vele, aki méltó erre a bölcs emlékeztetőre.

Ilyen EMBER volt Talán Mátyás, aki hosszú élete során példás szeretettel és hozzáértéssel végezte a rábízott feladatokat, sőt időt és fáradságot nem sajnálva kereste is a közösség javát szolgáló tenni akarást. Érdeklődő, mindenben tájékozott, nyüzsgő típus volt. Alapító tagja a híres Encinek, és részese a legendás „Barátság” futbalcsapat sikereinek.

Nevét, rövid életrajzát kerestem a „Gyomaendrődi ki-kicsoda” című kiadvány névjegyzékében. Nincs benne!? Pedig közel 500 főt tartalmazó ismert és ismeretlen példaképek között ott lenne a helye neki is! Ő is példakép volt, és az is maradt az endrődiek emlékeztetőjében, mert: „Csak az hal meg, akit elfelejtenek”. Elsősorban tisztességben, becsületben, népszerűségben jeleskedett. Szívesen vállalt feladatot a „Takarékszövetkezetben”, segítette a „Városunk” folyóirat megjelenésének háttér munkáját, és a lap terjesztését. A sportszakosztály vezetőségi tagjaként segítette a szervezést, a fiatalok képzését, az utánpótlás folyamatos biztosítását. Számtalan területen tevékenykedett, és mindenütt otthagya jótékony keznyomat. Hűséges volt és az is maradt szülővárosához. Megbecsült lokálpatrióta maradt élete végéig. Tiszteletet kapott, de adott is azoktól, akik ismerték. Elsősorban a fiataloktól.

Idősödő éveinek múlásával, erejének fogyatkozásával egyre nehezebben viselte el a kényszerű „pihenést”. Legyengült szervezetét kerek székbe kényszerítette az egyre romló egészsége. Egyenes gerincét lassan-lassan meghajlította a tehetetlen téltlenség. Tudata beszűkült. Szervezete megadta magát. Testileg, lelkileg elfogyott, kialudt, mint a gyertya lángja.

Az „Őszi Napsugár” az Ő számára végleg lenyugodott. Elaludt örökre. Szépen, csendesen távozott az élők sorából. 92 évet adott neki a gondviselő Isten.

Drága emlékét megőrizzük, szívünkben velünk marad örökké, mert:

„Csak az hal meg, akit elfelejtenek”.

Családja

Benke Mária versei

Újévi kívánság

Csikorog a tél,
eljött az év vége,
jégroppantó tavasz,
mikor jössz már végre?

Zárjuk az óvet,
megnyitjuk az újat,
mit hoz nekünk megint?
A kíváncsi kutató...

Lesz-e béke, jólét
majd minden Embernek?
Nem fognak megfagyni
az éhes EMBEREK?

Ezernyi kérdés,
szomorúság munkál...
Mikor lesz szeretet,
amit lelkünk úgy vár?

Uram én Istenem!
Segíts, hogy jobb legyen.
Minden „székér rúdja”
szebb, jobb irányt vegyen...

Segíts útra lelni,
rajta végig menni...
Egészséges hittel
jó kedvvel nevetni!

Vecsés, 2014. január 1.

Űlők a számítógép előtt...

Ezernyi gondolat kavarg bennem,
mi mindent kellene ma még tennem?
Csábít a google, kutatás, keresés,
sok-sok információ felfedezés.

Szörfözök lelkesen az interneten.
Hírek, időjárás, s egyéb más ismereten.
Mióta van, kevesebbet olvasok?
Nem hiszem, azért elgondolkodok...

A számítógép segít, könnyít az Életen
megszűnt a levél, képeslap - kapcsolat az éteren.
A személyes élményt e-mail nem pótolja,
ha illatos levél érkezne valakitől, az jó volna...

Jó a számítógép, segít, meg minden...
személyes, bensőséges kapcsolat nincsen.
mint egy robot, a képernyőre meredek
felocsúdok, kikapcsolom. Ez meredek!

Vecsés, 2013. december 30.

Tavasz a télben...

Az idei tél enyhe,
a kismadár nem leli
a helyét benne,
csicsereg, fészket rak,
tavaszt érez,
a fák rüggyet bontanak,
milyen tél ez?
Közmondások sora
jutott az eszembe:
„január, február, itt a nyár”
„nem eszi meg a kutya a telet...”
Mit higgyek? Tanácstalanul tekintetek...
A természetet járom,
milyen lesz a nyáron?
Kérdezem, csak úgy magamtól.
Most tél van, mégis
megválnok a kalaptól.
Melegen süt a nap sugára,
arany fénye vetül a ház falára...
Változik minden köröttünk,
a változásnak mi Emberek örülünk?
A természetben felborult
az egyensúly!
Mit tegyek? – állok tanácstalanul...
Örülök is, mert kevesebb tüzelő fog,
aggódom is, a jövő mit hoz?
Milyen évszak jön?
Milyen a mostani?
Az eget kémlelem,
nem győzöm vallatni.
Miért nem egyenlőek?

az évszakok, mint régen?
Miért nem esik a hó télen?
Nem értem, nem értem...

Vecsés, 2014. január 3.

Katolikus oldal

FEBRUÁRI MÍSERÉND

Endrőd

Vasárnap és ünnepnap: 9 és 17 óra,
hétköznap csütörtök kivételével reggel fél 8

Gyoma

Vasárnap és ünnepnap 11 óra,
kedden és pénteken 16 órakor
a plébánián kialakított kápolnában

Hunya

Hétköznap csütörtök kivételével 17 óra, szombaton 17 órakor
vasárnapi előesti mise, vasárnap és ünnepnap 10 óra

FEBRUÁRI ÜNNEPEK

- 2. vasárnap: Gyertyaszentelő Boldogasszony
- 3. hétfő: Szent Balázs püspök és vértanú
- 5. szerda: Szent Ágota szűz, vértanú
- 6. csütörtök: Miki Szent Pál és társai japán vértanúk
- 8. szombat: Emiliáni Szent Jeromos
- 9. vasárnap: Évközi 5. vasárnap
- 10. hétfő: Szent Skolasztika szűz
- 11. kedd: A Lourdes-i Boldogságos Szűz Mária
- 14. péntek: Szent Cirill és Metód Európa társvédősztentjei
- 16. vasárnap: Évközi 6. vasárnap
- 17. hétfő: A Szervita rend hét szent alapítója
- 21. péntek: Damiáni Szent Péter püspök, egyháztanító
- 22. szombat: Szent Péter apostol székfoglalása
- 23. vasárnap: Évközi 7. vasárnap
- 24. hétfő: Szent Mátyás apostol

GYERTYASZENTELŐ BOLDOGASSZONY

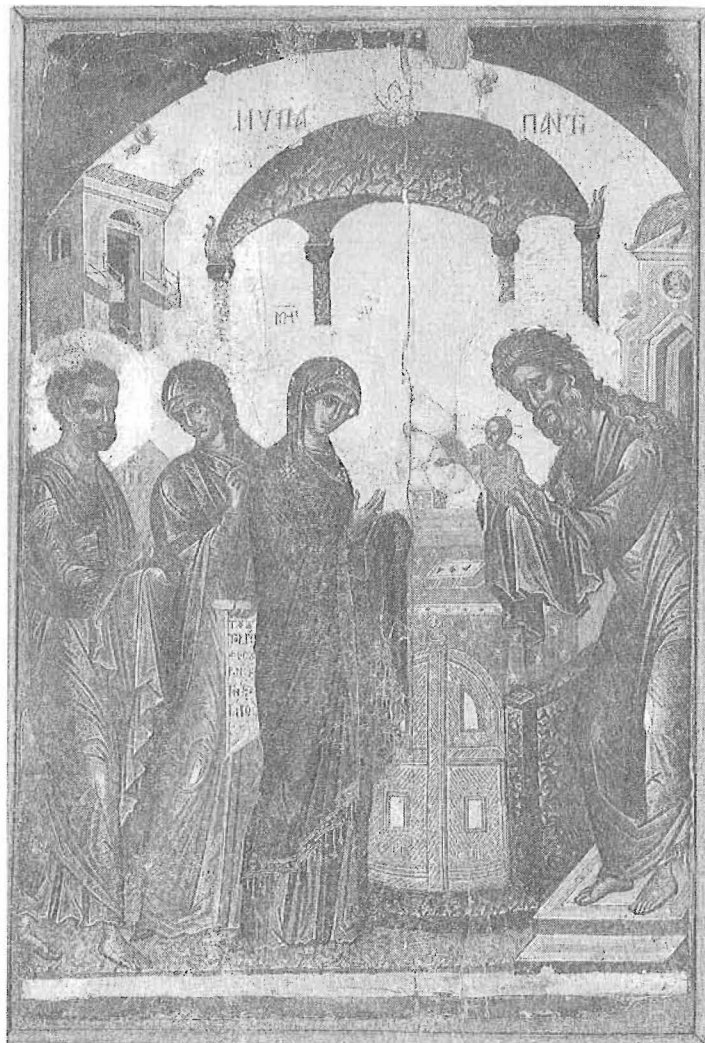
Február hónap ünnepei közül a legismertebb a hónap második napján ünnepelt Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe. Hivatalos latin neve: „*Purificatio Beatae Mariae Virginis*” azaz: Szűz Mária tisztulásának ünnepe. A mózesi törvény ugyanis előírta, hogy elsőszülött fiú születése után a negyvenedik napon az anya tisztulási áldozatként a templomban egy pár gerlét vagy galambfiókat kellett bemutatson. Később az „*Úr bemutatása*” ünnepeként említik a misekönyveink, - de a népies elnevezés a legismertebb. Ilyenkor ugyanis a hagyomány szerint a gyermekét bemutató anyát a rokonság égő fákllyákkal, szövétnekekkel kísérte a templomba.

Ennek emlékére az Egyház ezen a napon gyertyát szentel, amit a hívek hazavisznek otthonaikba. Gyertyát égettek a még keresztelelten gyermekek mellett, hogy a rontó gonosz lelket távol tartásák tőle. Szentelt gyertyát fogott az elsőáldozó gyermek az áldozás perceiben, és sok vidéken volt szokás, hogy az esküvői szertartás végén a menyasszony égő szentelt gyertyával a kezében, keresztanya kíséretében megkerülte a főoltárt. Szentelt gyertyát égettek vihar, villámlás, jégeső idején. Nagybeteg mellett is ez világított, és a haldoklók mellett úgy imádkoztak, hogy a kezébe szentelt gyertyát tettek. S végül a felravatalozott halott koporsója mellett is szentelt gyertyát gyújtottak, mely egészen a temetésig égett. A *szeged környéki tanyák* népe úgy tartja, ha szenteléskor nem alszik el a gyertya, akkor jó méztermés lesz. Ez utalás a gyertya viaszára. *Kiszombori* méhészek ezen a napon végigsöprik a kaptárokat, hogy méheik bőségesen mézeljenek. Ugyancsak kiszombori asszonyok a szentelésről hazaérve, a gyertyából egy csipetnyit a kilincse szokat tenni, hogy mindig békesség legyen a háznál. Megveregetik vele a gyümölcsfákat is, hogy szépen teremjenek.

A szentelt gyertya tehát végig kísérte a katolikus ember életét a bölcsőtől a sírig. Mi volt mindennek a jelentése? A gyertya a katolikus liturgiában Krisztus-szimbólum. „*Én vagyok a világ világossága*” - mondta Jézus, és bennünket, keresztényeket is arra tanított, hogy tanúságtevő életünk által világítsunk a bűn által sötétté lett világban. S ez a szentelmény, a szentelt gyertya, amit egész évben ott őrzünk lakásainkban, és imádságaink alkalmával meggyújtunk, erre emlékeztet bennünket.

Szent Szofróniusz keleti egyházatya imádsága Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepére:

„*Mindnyájan eléd siettünk, Krisztus, akik őszintén és mélységes hódolattal imádjuk misztériumodat; örömmel eltelve sietünk feléd... Meggyújtott gyertyát viszünk, isteni ragyogásod szimbólumát. Noked köszönhetjük, hogy ragyog az egész teremtés, sőt örök fény önti el, ami szétszórja a bűn sötétségét. Ezek az égő gyertyák azonban főképp annak a belső ragyogásnak a jelképei, amellyel fel akarunk készülni*

jövedeledre, Krisztus. Amint Anyád, a legtisztább szűz, karjában vitt téged, az igaz világosságot és felajánlott azokért, akik a sötétségben élnek, most mi is kezünkben tartjuk ezt a mindenki számára látható fényt és a te ragyogásodtól megvilágosítva éléd sietünk, aki az igazi fényesség vagy. A világosság, amely a világba jön, hogy megvilágosítson minden embert, megjött... Mindnyájan hozzád jövünk, hogy fényedbe öltöztess minket, hogy az öreg Simeonnal mi is karunkba vegyünk, ó, örök, eleven fény. Vele együtt ujjongunk az örömtől, dicséző himnuszt énekelünk az Istennek, a világosság Atyjának, aki megajándékozott minket az igaz fényvel, hogy kiragadjon a sötétségből és el-töltsön világossággal. Ámen.”

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczy Géza

SZENT MÁTYÁS

apostol (február 24.)

Nem szerepel a 12 apostol névsorában. Júdás helyébe választotta a tizenegy apostol a 72 tanítvány közül, azok közül, akik mindvégig együtt voltak az Úrral, mert így lett létszámuk újra teljes. Sorshúzás döntötte el megválasztását. Megválasztását részletesen olvashatjuk az Apostolok Cselekedeteiben (ApCsel

1, 15-26).

Egy ideig Júdeában, Etiópiában és Antiochiában térített. Működéséről, hírhirdetéséről nem sokat tudunk. Régi írások szerint a Kolchisz tartománybeli Szebasztopol városában keresztre feszítették, vagy egy másik változat szerint megkövezték, majd bárdal lefejezték.

Ereklyéinek egy része, Szent Ilona császárné segítségével Trier városba kerültek, itt a város védőszentjének tisztelik még manapság is. Az ereklye többi része Rómában a S. Maria Maggiore-templomban nyugszik.

Szent Mátyás a szabók, a cukrászok, a kovácsok védőszentje. Szekercével, vértanúságának eszközével a kezében szokták ábrázolni. A népi hagyomány ennek nyomán alakította ki a „jégtörés” tavaszi szolását: „Jégtörő Mátyás ha nem talál jeget, majd hoz.”

(Iványi László: 200 éves az Endrődi Szent Imre templom)

Pusztuló értékeink

- a hunyai Hegedűs tanya -

Melyik a legrégebbi ház a faluban? - kérdezték már sokan. Ha erre a kérdésre akarunk felelni, akkor az újabb bekötő út északi oldalán, a Kondoros-völgy északi partján kell keresni a választ. És meg is találjuk: az itt álló három épület közül a legnyugatabbra található egykori Hegedűs tanya a keresett épület.

A Pintér dűlő középvonala és a Pintér sor által bezárt területen terült el az 1800-as évek első felében Hegedűs János 48 katasztrális hold földje. Eleinte bizonyosan csak egy kisebb építmény állhatott a föld közepén, majd a parasztság és így a saját gazdaság megerősödése révén kialakult egy több épületből álló tanyagazdaság, ami a kb. 1860-ban készült második katonai felmérésen fel is tűnik. Hegedűs János 1841-es halálát követően a terület megosztott három fia - Imre, István és János - között. Mivel a térképen egy egység szerepel, így feltételezhetjük, hogy a három fiú ekkor még közösen gazdálkodott Kis Kondoroson. Ha az

ábrázolt gazdaságot alaposabban megvizsgáljuk, észrevehetjük, hogy bizony az udvar délnyugati csücskében lévő melléképület azonos a ma is álló épülettel.

Az 1883-ban készült kataszteri felmérésen a föld már ténylegesen szét volt mérve. A nagy gazdaság eltűnt, csak a két déli melléképület maradt meg: ezeket ekkorra kibővítették és tanyaként használták. A századforduló környékén a kelet felőli tanyát újjáépítették, így már csak a mai, nyugati oldalon lévő épület maradt az egykori gazdaság utolsó nyoma.

1840-es, 50-es évektől kezdve a családi földek aprózódása miatt - ahogy oly sok endrődi fiatal pár - kb. 1880-ban Hegedűs István (H. Imre fia) és neje Denicska Mária is kiköltözött családotul. Az eddig üres tanya megtelt állandó étellel. 1896-ban fiuk, Mihály feleségül vette D. Tímár Emerenciát, majd 1897 és 1919-között 12 gyermekkel gyarapodott a család. Elképzelhetjük, milyen mozgalmas lehetett ekkor az élet a völgy partján! Az

1923-as összeírás szerint még négy generáció élt egyszerre a kis tanyában! Az 1920-as évek során új házzsámot kap a ház, a 123-ast, ugyanis a már Kondorostanyának nevezett tanyaközpont területén meg-

alakítják Endrőd IV. kerületét.

A második világháború kitöréséig a gyerekek megházasodtak. Aztán a háború alatt egyik hadiözvegy lányuk hazaköltözött három hadiárvajával. Az 1950-es években a nagyszülők meghaltak, unokáik elkerültek. Már csak lányuk élt itt egyedül 1973-ig. Ekkor újránházasodott, és az öreg háziköt eladta. Innentől a ház és a család sorsa különvált.

Nagy változások szemtanúja volt ez a ház! Amint 150 év alatt az ideiglenesen lakott pusztá fokozatosan megtelt dolgok, derék családokkal, a tanyak gyarapodtak, majd a közelében egyszer csak előtért az először egy templomtorony, aztán egy tanyaközpont, végül egy egész falu. Aztán elindult a folyamat visszafelé: a környékbeli tanyak lassacskán eltűntek, a falu fogyni kezdett...

XXI. század kezdetén még mindig ott állt a parton... egészen 2013/14 teléig. November végén egyszer csak elkezdtek fogyni a cserepek... A fiatal, anyagi erővel még nem rendelkező leszármazottnak nincs lehetősége megmenteni a családi és a hunyai identitás eme fontos elemét, így hát kénytelen tehetetlenül végignézni, amint Kis-Kondoros pusztá, a 150 évvel ezelőtti időszak utolsó emléke is az eke alá kerül...

De nem nyugszik: ír róla egy cikket, a még eredeti házzsámotablak és a tisztaszoba ablakot megszerzi, négy-öt darab vályoggal egyetemben. Legalább ennyi maradjon...

Hegedűs Bence

GYOMAENDRŐDI KRÓNIKA

- Civil sarok - Márjalaki József

... a közel 90 éves Gyomaendrődi Önkéntes Tűzoltó Egyesület elnöke

Patinás rendezvényre szolt a meghívó. A Gyomaendrőd Város Tűzoltó Egyesület hagyományteremtő Tűzoltóballal ünnepelte az Újévet s búcsúztatta az Óévet az endrődi városrészen, a Hídfő étteremben.

Kitűnő hangulat, telt ház, kiváló ételek, italok, elsődrendű szakácseljesítmény, tombola, tűzijáték, zene, tánc minden mi a mulatsághoz kell. Elismerés illati az étterem dolgozóit a jó helytállásért, a színvonalas rendezvényért.

A házigazda főszerzők egyike Márjalaki József, aki elismert pénzügyi szakember, az Endrődi Takarékszövetkezet kirendeltség-vezetője, emellett az önkéntes tűzoltó egyesület elnöke 2013 februárjától, s ő maga is gyakorló önkéntes tűzoltó.

Vele beszélgetünk két nappal később, már 2014-ben, erről a nemes „hobby”-járól, s az egyesületről.

- Zsúfolt volt az év? - kérdezem. Részben utalva az október végi raktártűzre is, mely azért mindenkit megrázott, akivel beszéltem.

- Igen, általános iskolai, gyermeknap bemutatók, szakmai nyílt nap, tűzoltónap, a Vidra járási mentőcsoporthoz való részvétel, hogy néhányat említsek a társadalmi, ismertető programokból, gyakorlatokból s természetesen az ipartelepi raktártűznél az önkéntes tűzoltók is segítettek a mentést a hivatásosokkal együtt.

- Mit kell tudni a helyi tűzoltóságról röviden, milyen szervezetben dolgozik az önkéntes tűzoltó egyesület, mennyi a riasztási idő? - kérdezem.

- Jelenleg két szervezet van. Egy hivatásos önkormányzati tűzoltó szervezet, melynek parancsnoka Omiliák Csaba 11 hivatásos tűzoltóval, állandó ügyelettel. Ezt a professzionális tűzoltóságot segíti, egészíti ki az önkéntes tűzoltó egyesület különböző technikai eszközökkel, felszerelésekkel és emberi erővel. A hivatásos állomány minden tagja egyben az önkéntes tűzoltó egyesületnek is tagja, jelenlegi taglétszámunk 40 fő. Riasztást követően nyolc percen belül menetkészen el kell hagyni a tűzoltólaktanyát.

- Miért van szükség két szervezetre, s melyek az önkéntes egyesület céljai?

- Sokáig csak önkéntes tűzoltó egyesület létezett, pár éve alakult meg ismét a hivatásos szervezet. Az önkéntes tűzoltó egyesületnek nagy hagyománya van a településen. 1926-ban alapították, s az egyesület azóta különböző időszakokban váltakozó intenzitással, felszereltséggel és létszámmal dolgozott, de folytatni tudta tevékenységét úgy a második világháború, mint a rendszerváltást követően is. Az egyesület fennállása során elődeink többször végeztek előkelő helyen országos és megyei versenyeken.

Az egyesület fő célja, hogy az önkéntes tűzoltó hagyományokat folytatva segítse a tűzoltóságot a tűzvédelemmel kapcsolatos feladatok megvalósításában: megszólítani az embereket, felhívni figyelmüket a tűzvédelem fontosságára s nevelni a fiatalokat a tűz-megelőzéshez szükséges ismeretek megszerzésére s betartására, és részt venni a keletkezett tüzek oltásában.

- Hogyan lesz valaki tűzoltó? Hogyan éreztél késztetést? - kérdezem.

- Három éve lettem megszállott, elvégeztem a 40 órás tűzoltó tanfolyamot, s bekapcsolódtam a feladatokba számos gyakorlaton, bemutatón, aktív tüzeset mentésénél vettem részt, míg tavaly februárban az egyesület elnökévé választottak - válaszolja.

Nagyszerű elődei, példaképei voltak. Dinya Laci bácsi a kilencvenes években töltötte be az elnöki tiszteket, majd ezt követően hosszú évekig Farkasinszki Sándor, illetve 2007-től Szilágyi Sándor

volt az egyesület elnöke. A tűzoltó parancsnok pedig közel harminc éven keresztül Timár Vince volt.

- Mit kell tudni Márjalaki Józsefről, a magánemberről, ha van ilyen?

- Édesapám Gyomán, édesanyám Endrődön, én Mezőtúron születtem. Gyomaendrődön jártam gimnáziumba, majd Gödöllőn a Szent István Egyetemen végeztem gazdasági agrármérnök, pénzügy-számvitel szakon. Az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezetnél tíz éve dolgozom, kilenc éve a helyi kirendeltség vezetőjeként.

Szeretem a települést, az itteni vidéket, az embereket. A helyi lovas rendezvények szervezésében jeleskedtem évekig, most is szívesen lovagolok kikapcsolódásként.

- Visszatérve az önkéntes tűzoltásra. Ezt ti felvállaljátok, azért önkéntes, de látni időnként dokumentumfilmekben a család féltését. Nálatok mit érez édesanyád e küldetésed kapcsán, ha tűz van?

- Összerezzen - mondja, - s ebben az egy szóban minden benne van.

- Végül zárásként a jelenlegi feltételekről, ha mondanál pár szót. Nyugodtan alhatunk?

- Az elmúlt öt-hat évben megújult a tűzoltóság, 2008 végén önálló működési területtel kezdte meg működését a Hunyai, Csárdaszállási, Gyomaendrődi Önkéntes Tűzoltóság. Nagy támogatást nyújtottak ehhez a gyomaendrődi, hunyai, csárdaszállási önkormányzatok képviselő-testületei. Az elmúlt öt évben a tűzoltóság fejlesztette eszközeit, új tűzoltóautó beszerzésére is sor került Németországból, valamint a laktanya felújítását, tűzoltó szakfelszerelések vásárlását sikerült megoldani, önkormányzati és pályázati pénzekből.

A tűzoltásra való felkészülés költséges feladat, eszközökön kívül a ruhák, felszerelések stb. beszerzése nem kis pénz, az egyesület a tagdíjakból és támogatásokból tartja fenn magát.

Köszönet mindenkinek, aki az adója egy százalékát az önkéntes tűzoltó egyesületnek ajánlotta s ajánlja fel, valamint minden adományozónak, így külön a Gyomaendrődi Képviselő-testületnek, mely 2013-ban 500 ezer forinttal támogatta az egyesület működését.

A tűzoltóság és a tűzoltó egyesület szoros együttműködésben dolgozik tovább, melynek tagjai szeretnék a jövőben is a lakosság érdekében folytatni azt a munkát, amit az elődeik immár közel 90 éve fáradhatatlanul végeztek...

- Melyek a közvetlen személyes terveid ebben, s Gyomaendrődön a jövőben?

- Hogy hasznossá tegyem magam - volt az szerény válasz.

Úgy legyen, s kívánom mindnyájunknak, sok ilyen ember erősítse a települést, a köz érdekében.

Dr. Varju László

Fejezetek a régmúlt időkből V.

Décse

(Geysca, Geicha 1138. Deche 1403. Dehcze 1425.
Decze 1528. 1558. Dechije 1561.)

Endrőd és Szarvas közt állott. Hajdan Maráz, Tölgy, Endrőd, Kondoros és Halásztelek falvakkal volt határos.

Nevét Décse nevű tulajdonosától vagy lakosától vette. - E nevet, utolsó fejedelmünk és 2 jeles királyunk nevét, eredetileg Gyeicsanak (s nem Gézának) ejtették ki, de utóbb a magyar nyelv hangtörvényei szerint Gyeicse, Gyecse s végre Décse lett belőle.

Népes, királyi birtok volt Décse már a XII. század elején. II. Béla király 1138-ban 16 itt lakó szolgát rendelt a dömösi egyház szolgálatára s különösen kötelezi őket, hogy a damagi szolgálkkal együtt 25 cseber márcznak nevezett sört adjanak. Ezenkívül 4 szabad jobbágy lóháton, fegyveresen szolgálta a prépostot.

1403-1566, a gyulai uradalom tartozéka volt. Csak egy ízben tesznek némi csekély kísérletet, hogy ettől elszakítsák. 1510-ben az aradi káptalan tiltakozik elfoglalása ellen, de sikertelenül.

1425-ben említik a Szentjánosról idevezető s a gyoma-egei hárt metsző utat. 1468-ban pedig azt, hogy Mező-Sopron megtámadásában 15 decsei jobbágy vett részt.

Midőn a gyulai uradalmat Corvin János bírta, Décsén kisebb rangú gazdatisztet tartott. Ilyen volt 1497-ben András, nem nemes ember, 1498-ban Kis Imre. Ennek vezetése alatt 51 decsei jobbágy vonult ki a donáttornyaiak ellen. Két év múlva hasonló bánásmódról tettek panaszt a decseiek, mert állításuk szerint a simai jobbágyok földesuraik rendeletéből számos szarvasmarhát és juhot, továbbá 100 ménesbeli lovat, melyek Mágócsy Márton gyulai alvárnagyéi voltak, erővel átkergettek a Körözsön, úgy hogy a nagy, erős hajtás közben sok jószág a Körözsbe fúlt. — Máskor pedig, midőn a decsei csikósok és jobbágyok a jószágokat a Körözsön itatták, a simaiak a jószágokat behajtották és csak bírságért adták vissza.

Brandenburgi György korában Décse külön gazdasági ponttá kezdett fejlődni. Itt volt az uradalmi ménes, s 1525-ben külön majorházat építettek itt. Vámja (mely már 1403-ban létezett 1525-ben aránylag elég sokat, 13 frtot és 75 dénárt (a békési ugyanakkor csak 9 frtot és 20 dénárt) jövedelmezett. Itt vonult keresztül a buda-lippai út s így történt, hogy pl. 1530-ban Czibak Imre Budáról Gyula felé jövet, Décsén megy keresztül, 1528-ban a decsei bíró közvetíti a leveleket Gyula és Buda közt s 1532-ben Zapolyai János Lippáról Buda felé menet Décsén ebédelt.

A XVI. században Békés és Gyula után Décse volt megyénk legnépesebb s legvagyonosabb helye.

- Már 1526-ban Gyula és Békés után ő következik a hadi adófizetésben (31 frttal). 1552-ben 64, 1553-ban 58, 1556-ban 80, 1560-ban 132, 1562-ben 140, 1564-ben 118 kapu után adóztak lakosai.

1553-ban valami baj volt a faluban, mert nemcsak a kapuszám szállott le, hanem a füstpénz is csak 31 frtot tett ki, holott ez 1559-ben Török Mihály bírósága idején 84 frtra rúgott.

Terjedelmes határán a lakosság szorgalmasan űzte a földművelést. 1554-ben 250 kalangya és 11 kéve búzát, továbbá 17 gyulai köből búzát fizetett kilenced fejében (többet, mint Békés!) 1562-ben pedig 83 gazdának 777 1/2 kalangya s 4000 vontató búzája, 910 vontató árpája termett.

Kötelesek lettek volna a földesúr számára is szántani, vetni s kaszálni, robotolni, de nincs adatunk reá, hogy valóban kényszerítették volna őket erre.

1557-58-ban a török defterdár 65 (60 régi, 5 új) házat jegyez föl Décsén. Hat évvel később 170 névszerint fősorolt családot számítanak itt össze, úgy hogy a lakosság mintegy 855 főre rúgott.

A nép vagyonosságának megfelelőleg a lelkészi javadalom is az elsők közé tartozott. Papja 1552-ben 5 frtot lett volna köteles fizetni a trienti zsinatra utazó követ számára.

A török uralom idejében lakosai először is vallást változtattak. Papjuk, Ölyvedi Gergely 1569-ben már ott szerepel a nagyváradi

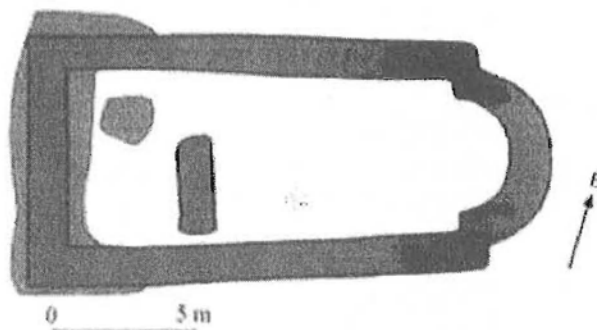
református zsinat határozatainak aláírói közt.

Nemsokára új földesurat is kapott. 1572-ben a király Szénásy Istvánnak ajándékozta. 1573-ban be is iktatták birtokába. Jelen volt az Eger városában történt iktatáson Kis Tamás bíró és még 2 decsei lakos. Szénásy 1578-ban meghalt s ekkor örökösei 1300 frtért zálogba veszik Décsét a szépesi királyi kamarától. 1590-ben Rákóczy Zsigmond egri kapitány az egri vár számára visszaváltotta, de pár év múlva Barcsay János egri alkapitány, Szénásy Judit férje, megint zálogba vette 2000 rhénus frtért, s hogy egy hamar vissza ne vegyék tőle, 1595-ben Mátyás főherceg közbenjárására még 2000 frtot fizetett rá az előbbi zálogösszegre s így összesen 4000 rhénus (3200 magyar) frtban lekötve bírta.

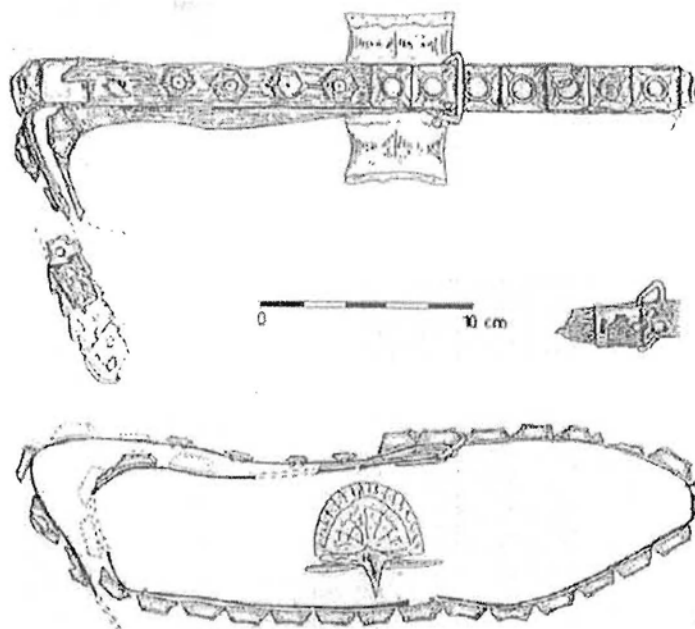
Kár volt annyira ügykezni. Egy év múlva nem ért Décse 1000 frtot sem, mert semmivé tette a tatár. 1665 előtt Barcsay János unokája Fráter II. István mint pusztát adta haszonbérbe a halásztelkeknek. Egyházának tégláit pedig széthordatta a török.

A XVIII. században már a becsületes nevét sem tudták, hanem csak Décsnek hívták (ma is úgy hívják). Azonkívül a gyulai uradalom, hogy több haszonbért kapjon érte, határát két részre szakította. 1730-ban a nagy-decsei pusztát Barbirovocs Tivadar, a kis-decseit Prentics Ferenc és Kristóf bérelték. A keleti részből egy részt 1731-ben az újonnan települt Endrődnek adtak, de a többi, legnagyobb részt később, 1751-ben, Szarvas határához csatolták.

Dr. Karácsonyi János: Békésvármegye története II. kötet (1896)

A középkori Décse templomának alaprajza.
Mérete: 12,45 x 6 m. Alapterület: 74,7 m²

Décse, ásatások során sírból előkerült öv

Képillusztrációk; Szatmári Imre: Békés megye középkori templomai (Békéscsaba, 2005)

Endrőd népháza

Rovatvezető: Dr. Szonda István

Háromkirály-járás az Endrődi Népházban

Az endrődi népszokások közül kiemelkednek a katolikus valláshoz kötődő dramatikus játékok. A téli ünnepkör Jézusváró játéka az 1950-es évekig népszerű és gyakorlott szokások voltak Endrődön és tanyavilágában. A serdülő fiúkból álló betlehemes és háromkirályjáró csoportok rendületlenül járták a karácsony és a vízkereszt időszakában a családokat. A betlehemes játék endrődi változatát Vaszkó Irén tanárnő gyűjtötte össze, míg a háromkirály-járást Beck Zoltán békéscsabai tanár írta le és közölte Békés megye népszokásai című kötetében.

A vallásellenes diktatúra idején a játékot nem nézték jó szemmel az „elvtársak”, így hamarosan megritkultak a Jézus születését hirdető betlehemesek, és az örömhírt hozó háromkirályok. A feledésbe merült szöveg lejegyzése és a dallam rögzítése nem volt egyszerű feladat. Vaszkó Irénnek a Németországban élő Bella János festőművész segített a dallamok felidézésében. A magnószalagokra felénekelte dal-szövegek, majd csak 1982-ben elevenedtek meg, amikor az Endrődi Tájházban előadták őket. A rendszer még mindig félt ezektől a népi ájtatoskodó játékoktól, és csak egy kis furfang segíthette a szervezőket abban, hogy nem tiltották be az előadást. A nézők sorába ültetett Tábori György megyei múzeumigazgató és még néhány jóindulatú közismert személy jelenléte gátolta az akkori hatalom képviselőit abban, hogy megakadályozzák a népszokás felelevenítését. Ez az 1982-es tájházas előadás volt az endrődi vallási gyökerű népszokások újjászületésének a dátuma.

A rendszer az 1980-as évek végére lazulni kezdett, és látszólag elnézőbbé vált a „Horthy-rendszer” parasztjainak „gyermeteg játékaival” szemben is. Azután egy hosszabb szünet következett. A rendszerváltozás után az iskolákban, óvodákban újra megjelentek a karácsonyi népi dramatikus játékok változatai. A Jézus nélküli fenyőünnepeken esetlenül hatottak a betlehemező gyermekek előadásai. A színpadias eszközökkel megtűzdelt műsorszámok nem tudták átadni az örömhírt, hiszen Jézus kimondatlanul is számúzve volt ezekből az ünnepekből.

Az Endrődi Tájházban az 1982-ben megkezdett hagyományőrzést kezdtük folytatni a 2000. évtől. Dr. Dénes Zoltán újrírja plébános segített a gyermekcsoportok szervezésében. A dramatikus népszokás újra visszakerült eredeti helyszínére a családi házba. Ezután az évet mindig a téli ünnepkör játékaival felelevenítésével köszöntöttük a vízkereszt időszakban. Újra felfedeztük, ami a miénk, amit óvni, gondozni és megmutatni kell. Néhány éve a vízkereszt ünnepségünket az Endrődi Népházba kellett áthelyezni, mert olyan nagyszámú érdeklődő és olyan sokszereplős csoportok érkeztek, hogy már a tájház nagy szobája kicsinek bizonyult. Azóta ez a helyszíne az endrődi téli ünnepkör hagyományait felelevenítő rendezvényünknek.

Az idén január 11-én tartottuk meg hagyományőrző műsorunkat, ahol a helyi gyermekcsoport mellett Újrázról és Komádiból érkeztek fellépők. A Népház emeleti terme zsúfolásig telt az érdeklődőkkel. Először az újríró óvodások betlehemes játékát láthattuk, majd Dr. Bartha Elek egyetemi tanár, a Debreceni Egyetem rektorhelyettese a vízkereszt történeti emlékeiről és az ünnep jelentőségéről tájékoztatta a hallgatókat. A Komádiból érkezett Csicszeriborsó Citera-zenekar karácsonyi dalokból összeállított műsora következett. A citeraszó a karácsony meghitt hangulatát varázsolta a terembe. A Komádi Fogyatékos Otthon lakóinak megható betlehemi játéka következett. A sérült emberek őszinte Jézusváró hite besugározta az egész termet. A megható műsor magával ragadta a nézőket és a közös éneklés mindenki szívébe elhozta a megszületett megváltó üzenetét. A hunyai és gyomaendrődi gyerekek egyik „kincsüket”, az endrődi háromkirály-járást mutatták be. Az ünnepek végén Dr. Dénes Zoltán kanonok úr megáldotta és megszentelte a házat és minden vendégét. Az Endrődi Tájház kemencéjében sült endrődi kelt tésztaival megvendégelve köszöntük meg fellépőinket a megható műsorokat. Bízva abban, hogy jövőre ugyanígy kezdetük az újévet, köszöntünk el vendégeinktől.

Rovatvezető: Cs. Szabó István

Gyoma néprajza

A gyomai református vallású lakosság ki- és beházasodási szokásai 1780-1830 között – III. rész

1808. május 10. Özveggy Dobó Mihály 40 eszt. gyomai lakos vette feleségül Kis-Új-Szállási lakos Szabó Máté István özvegyét Kiss Erzsébetet 29 eszt.

1808. június 19. (Békés)Szent-Andrásra való most itt lakos, Gyomán lakatos mester Komáromi Miklós 22 eszt. vette feleségül Faragó István hajadon leányát Lidiát 17 eszt.

1808. június 19. Pardi Péter vette feleségül Békési lakos Bojtos János özvegyét Bóltos Sárát. A vőlegény 21 eszt. a menyasszony 30 eszt.

1808. dec. 30. Körözs-Tarcsai lakos Petneházi István 30 eszt. vette Szűcs János özvegyét Bagaméri Rebekát 25 eszt.

1809. január 10. Ványai lakos Nemes Szarka Dániel 24 eszt. vette feleségül néhai gyomai prédikátor Marjalaki Dániel hajadon leányát Zsuzsánnát. 18 eszt.

1809. okt. 25. Kolompár Péter cigánylegény vette feleségül Túrkevi lakos Gangó Mátyás cigány szegkovács mester hajadon leányát Juliánnát 19 eszt.

1809. november 27. Özveggy Tuba János 50 eszt. vette feleségül Békési lakos Kelemen János özvegyét Tólnai Sárát 40 eszt.

1810. január 10. Özveggy Oláh Mihály 38 eszt. vette Békési lakos Váradai György özvegyét Molnár Erzsébetet 28 eszt.

1810. április 12. Túri lakos özvegy Csala János 42 eszt. vette fel. Bárdos György özvegyét 36 eszt. Török Máriát.

1810. március 12. Pataki István 22 eszt. gyomai legény vette feleségül Túrkevi születésű Katona Sámuel ottani lakos leányát 31 eszt. Sárát.

1810. apr. 23. Túri lakos özvegy Szabó Gergely 23 eszt. vette fel. Kéri István gyomai lakos 22 eszt. Erzsébet leányát.

1810. május 10. Tarcsai lakos özv. Végh János vette fel. a vőlegény 35 eszt. gyomai lakos Lakatos András özvegyét Ványai Rebekát aki 30 eszt.

1811. dec. 11. Özveggy Murzsi Péter 25 eszt. vette feleségül Vésztői lakos Bozsányi Péter hajadon leányát Zsuzsánnát 18 eszt. Mindketten Új Magyarok (királyi rendeltetle kellett így írni, vagy latinul neo hungaricus)

1812. február 9. Nemes Szatmár Vármegyébe Madaras Helységbe való itten Bíró Péternél szolgáló ó hitű (azaz görög keleti kat.) oláh legény Klincza János vette Bakonszegi születésű itten Oláh János gazdánál szolgáló, Vad Mihály hajadon leányát 20 eszt. Máriát.

1812. március 12. Özveggy Izsó And-

rás 56 eszt. gyomai lakos vette Ványai lakos Szilágyi István özvegyét Szűcs Katát aki 47 eszt.

1812. október 28. Özveggy Körözspartai Kiséri Szabó István 44 eszt. vette Ványai lakos Marjai János árva hajadon leányát 24 eszt. Sárát.

1812. november 25. Túrócz Vármegyébe Jantján helységbe való Magyar Mihály mesternél legény, varga legény Kollárik János 27 eszt. evangélikus vallású vette helybéli Szántai János hajadon leányát 17 eszt. Máriát.

1813. január 20. Özveggy Ábrányi Szűcs Mihály 36 eszt. vette feleségül (Tisza)Csegei lakos itt szolgáló leányát Petze János 20 eszt. leányát. Borbárát.

1813. május 12. Nemes Veszprém Vármegyébe Tapolczafüi születésű most itt Gyomán lakos kalapos mester 26 eszt. Szőke István vette Kis-Új-Szállási lakos Kotsis János özvegyét Nagy Sárát.

1813. okt. 20. Túrkevide való most itten Gyomán Szaniszlai Györgynél szolgáló özvegy Nagy János 60 eszt. vette Juhász Mihály özvegyét Csábuly Sárát 60 eszt.

1814. dec. 18. Tarcsai lakos özvegy Szentesi János 60 eszt. vette gyomai lakos Fekete György özvegyét 44 eszt. Gillányi Juditot 40 eszt.

1814. dec. 28. Kolompár József 23 eszt. újj magyar vette Túrkevi lakos Suki János újj magyar hajadon leányát 19 eszt. Annát.

1815. május 7. Zsákára való Szántó István 21 eszt. vette helybéli lakos Brotzkó Máté özvegyét Emódi Katát 26 eszt.

1815. jún. 18. Gömör vármegyébe Hrivno helységbe való evang. vallású Hrivnák István 19 eszt. vette Józsik Pál gyomai lakos 18 eszt. leányát Rebekát.

1815. november 22. Kun Ferenc 60 eszt. vette Túrkevi lakos Péter István özvegyét 62 eszt. Olajos Annát.

1815. dec. 27. Özveggy Csapó János helybéli öreg gazda 46 eszt. vette Ványai Lakos Barabás Gáspár özvegyét 36 eszt. Nagy Erzsébetet.

1816. jan. 14. Veres János 50 eszt. vette Ványai lakos Séllei Kiss János özvegyét 30 eszt. Piroska Ilnán.

1816. jún. 25. Özveggy Csapó Ist-

ván 36 eszt. vette Ványai lakos Darvasi Mihály 21 eszt. hajadon leányát Rebekát.

1816. november 20. Ide való születésű Antal János de obsittya (katonai szolgálatból elbocsájto levél, németül abschied) szerént Csombordi János 34 eszt. vette Túrkevi lakos Katona Sámuel 24 eszt. hajadon leányát Juditot.

1817. január 20. Ványai lakos özv. Szőke János vette Putnoki Mihály árva hajadon leányát 23 eszt. Juditot.

1817. dec. 10. Körözs-Tarcsai lakos özvegy Gyaraki András 56 eszt. vette Körözs-Ladányi lakos ma itt lakos Boczonádi Sándor özvegyét Ványai Katát 50 eszt.

1819. április 7. Özveggy Bekő János vette néhai Debellási (Torontálvásárhely – ma Debeljacs a Bánságban, Szerbia területén) lakos Monoki János özvegyét Márton Erzsébetet (ide Debeljácsára a 18-19. sz. fordulóján több család települt le Gyomárról).

1819. dec. 29. Csejti lakos özvegy Böszörményi Mihály 33 eszt. vette Leszi István hajadon leányát 21 eszt. Erzsébetet. (Az endrődi határba tartozó Csejt kertészközség lakosai részben reformátusok voltak s Gyomához tartoztak egyházilag, mint leányegyház.)

1828. május 16. Csejten mint filiában lakos Gyomán Bíró Péternél lakozott Bíró Imrét 20 eszt. eskettem Csejti lakos Tolnai István hajadon leányával 18 eszt. Sárával.

A gyomaiak ki- és beházasodásai leginkább Mezőtúrral, Túrkevével (földúton 16 km.) Dévaványával voltak a legintenzívebbek. Kisebb arányban Köröstarcsa és Mezőberény ref. vall. magyar lakossága szerepelt még a párvalasztásban.

Cs. Szabó István

Tisztelt Fogadóink!

Ezúton tájékoztatom Önöket, hogy a

lottózó

új helyre költözött, Gyomaendrőd, Fő út 56/1 sz. alá.

Megújult környezetben, de továbbra is sok nyerési lehetőséggel és eséllyel várjuk játékos kedvű fogadóinkat!

SPORT

Téli pihenő a labdarúgóknál

Az elmúlt év novemberének utolsó napján véget ért a Gyomaendrődi Futball Club labdarúgói számára a 2013-2014-es évad őszi szezonja. A téli pihenő mindig hosszúra nyúlik a magyarországi amatőr egyesületek számára, ez az éghajlati viszonyok kedvezőtlen alakulása miatt van így. Ezt a hosszú pihenőt egy-egy teremtorna szakítja meg, melyen részt vesz a csapat játékos állományának jó néhány tagja.

A téli felkészülés a 2014. január 20-án megtartott első találkozással vette kezdetét, ahol a megjelent kerettagok számára Árgyelán János edző vázolta fel az előttük álló nyolc hét munkájának menetét. Heti három alkalommal lesznek az edzések, február közepéig ebből egy-egy a városi sportcsarnokban. Az edzéseket februártól már edzőmérkőzések is színesítik, teszik változatosabbá a felkészülési programot. Az időpontok jelenleg szervezés alatt állnak, de öt-hat felkészülési mérkőzés is szerepel az előzetes elképzelésben.

A bajnokság várható kezdete, ha az időjárás nem szól közbe 2014. március 16. amikor a csapat hazai pályán fogadja a Csabacsüd együttesét.

Sajnos a játékos állományunkban eddig csak a távozók ismertek, ugyanakkor több poszton is szükséges lesz az erősítés. Több fiatal, eddig a csapatnál nevelkedett játékos jelentette be távozási szándékát, ami kicsit érthetetlen így a szezon közepén. Ők is ismerik a csapat helyzetét, mégis inkább talán a könnyebb utat választják, nem kívánnak harcolni a csapatba kerülésért, nagyon sajnáljuk, hogy így döntöttek.

A labdarúgó csapat elé kitűzött cél a bajnoki szezon végére továbbra is az első tíz helyezett közé kerülés, ezáltal a Megyei I. osztályú tagság biztos megőrzése. Az őszi szereplés után bizakodók vagyunk, hiszen ha sikerül megismételni azt a teljesítményt, nem lesz gond a kitűzött célt elérni. A támadósor javulását várjuk a tavaszi szezonban, szeretnénk 1-2 új játékost is ide igazolni, valamint nagy hangsúlyt kell fektetnünk a védekezésünk stabilabbá tételére.

Ez év január 17-18-19-ére meghívást kapott az utánpótlás csapatunk a lengyelországi Pilzno testvérvárostól egy teremlabdarúgó tornán való részvételre. Ezt a meghívást elfogadva csapatunk részt vett a teremtornán.

Ebben az évben tovább ápoljuk a testvérvárosi kapcsolatot Nagyenyed labdarúgó egyesületével is, ismét vendégül látjuk Őket február 21-22-23-án. Ezen a hét végén barátságos mérkőzést játszik csapatunk a vendégekkel.

A Magyar Labdarúgó Szövetség ismét meghirdeti az amatőr labdarúgó-létesítmények (labdarúgópályák, öltözők) felújítását támogató pályázatát, a látvány-csapatsportok támogatásának adókedvezménye program (tao) keretében.

A pályázat célja, hogy az amatőr csapatok által használt sporttelepek állapota javuljon, ennek eredményeként az amatőr futball játékos-, szakember- és szurkoló megtartó és vonzó képessége növekedjen és ez által az MLSZ hozzájáruljon a tömegbázis szélesítéséhez, a futball nagyobb közösségi elfogadottságához.

A pályázatban az elszámolható költség maximális összege bruttó 10 millió forint/év.

A támogatás maximális mértéke az elszámolható költségek **70%-a**.

Az önrész mértéke az elszámolható költségek **30%-a** és a nem elszámolható költség összege.

A pályázatban szereplő összegből a sporttelep biztonságát (kerítés, korlát, játékos kijáró), a szurkolók és játékosok komfortérzetét (öltöző, mosdók, lelátó), valamint a sporttelep funkcionalitásának fejlesztését (pályafelszerelések, játéktér-felújítás, öntözőberendezés) célzó beruházásokra költhetnek az egyesületek.

A Gyomaendrődi Futball Club kéréssel fordult a Polgármester úrhoz, ill. a Képviselő-testülethez, hogy a fenti pályázat támogatási összegét szeretnénk maximálisan kihasználni, hogy az elképzelt beruházásokat az Önkormányzat tulajdonában, de a sportegyesület használatában lévő sporttelepeken megvalósíthassuk.

Ahhoz, hogy a maximális 10 millió forintos beruházás megvalósuljon, kértük a Képviselő-testületet a **3 millió** forintos önrészt biztosítsa a labdarúgó sportegyesület számára, hogy a pályázatot 2014. február 14. határidőre benyújthassa. Reméljük a januári végi testületi ülés kedvezően bírálja el a kérésünket, és ez évben a beruházást meg tudjuk valósítani.

Fülöp Zoltán

Komádi Fogytékos Otthon lakóinak betlehemes játéka az Endrődi Népházban

Egészségről-betegségről

Kedves Olvasók! A következő cikksorozatban szeretném Önöket megismertetni a modern vízgyógyászat kialakulásának történetével, elterjedésével, az alkalmazott eljárások hatásmechanizmusával. Ezen kívül a teljesség kedvéért néhány sorban ismertetném a modern vízgyógyászat kiemelkedő alakjának rövid életrajzát és a vízgyógyászat történetét.

Kneipp-féle vízgyógyászat alapjai

Sebastian Kneipp (1821–1897) német katolikus pap, aki lelkesítő tevékenységét természetgyógyászati tevékenységgel egészítette ki. Világhírű vízgyógyintézetet alapított Bad Wörishofenben. A vízkúrákon kívül helyet kapott itt a diéta, a lég- és napkúra, a gyógynövényekkel való gyógyítás, a helyes természetes életmód kialakítása.

Még életében felfigyeltek a módszerére hivatástudatos orvosok, terápiáit a helyszínen tanulmányozták. Kneipp-kúrát alkalmazó intézmények is működnek, melyek központja ma is Wörishofen.

Kneipp vízgyógyászati tapasztalatait saját gyógyításával szerezte meg. A dilingeni teológiai tanszéken tanult papnak, a szigorú és megvonó életmód, valamint a túlhajszoltság miatt annyira legyengült a szervezete, hogy tüdőbaja alakult ki. Ekkor került kezébe Hahn: A hideg víz gyógyerejéről című könyv, amelynek utasításait betartva sikerült kilábalnia az akkor gyógyíthatatlannak ismert betegségeiből. Midőn papként Wörishofenbe került, vízkúrájával kapcsolatos gyógyító sikereinek híre egyre inkább terjedt.

Mindinkább teret hódít az orvosok azon nézete, miszerint a teljes szervezetet, egész embert kell kezelni, nem pedig annak csak egyes szerveit vagy tüneteit. Kneipp a beteg szervezetet, mint megbonthatatlan egységet tekintette, a szerveket különállóan sohasem kezelte. Az orvos feladata nem merül ki a betegség gyógyításában, a betegség megelőzése is fontos feladata.

Ez adja a Kneipp-kúra lényegét. A Kneipp-kúra természetes alapokon nyugvó gyógyeljárás. Kneipp rávezette embertársait az élet helyes értelmezésére, az egészség megbecsülésére és a természet szeretetére.

A Bajorország déli részén, Münchentől kb. 80 km-re fekvő településen, Wörishofenben tevékenykedett. A Bad Wörishofen-i Gyógyfürdő a Kneipp-tanok „mekkájaként” ismert, és központi szerepet tölt be a kikapcsolódásra, felüdülésre vágyók életében. Kneipp halála után néhány évtized alatt a Kneipp-kúra a modern orvostudomány szerves részévé vált, elsősorban német nyelvterületeken. Nálunk sajnos még nem érte el azt a megbecsülést és alkalmazást a módszer, amit megérdemelne a gyógyítás és megelőzés terén.

A magyarországi hagyományokat tekintve a nyugati országrészen találkozhatunk az 1800-as években a Kneipp-gyógyomóddal, ugyanis Kőszegen volt dr. Dreiszker József vízgyógyintézete, mely közvetlenül a Kálvária-hegy alatt feküdt. Az intézet gyógymódja is kipróbált volt, a módosított ún. Priessnitz-féle vízgyógyeljáráshoz Kneipp-kúra járult, ezen kívül speciális belégzési gyakorlatot, masszázst és gyógytornát alkalmaztak.

A Kneipp módszer alappillérei: a víz (hidroterápia): amely különböző hőfokú víz alkalmazásával váltakozó hőmérsékleti ingereknek teszi ki a testet, és ezzel vegetatív reakciót vált ki. Sebastian Kneipp felismerése a víz gyógyító erejével kapcsolatban a Kneipp kúra alapja.

Gyógynövények alkalmazása (fitoterápia): szelíd gyógynövényekkel, amelyek ugyan lassabban hatnak, de jóval kevesebb mellékhatást fejtenek ki.

Egészséges táplálkozás: különösen hangsúlyozta a zöldségfélék, gyümölcsök és tejtermékek szerepét. A teljes kiőrlésű gabonafélékből készült étel is fontos az étrendben.

Mozgás: (egészséges testmozgás, masszázs): amely ésszerű és rendszeres testmozgáson alapul. Nem a kimagasló teljesítmény a cél, hanem a terhelés és a tehermentesítés rendszeres és egészségjavító keveréke.

Test-lélek és szellem harmóniája, mely azt tanítja, hogyan élhet az ember összhangban magával, miként találhatja meg saját testi-lelki ritmusát.

Kezelési módszerei közé tartoztak: a vizes leöntések, vízben gázolás, hideg és meleg rész-, teljes- és váltófürdők, valamint hideg- és meleg borogatások és feltétek.

Kneipp és tanítványai is természetes gyógymódokat alkalmaztak. Kneipp szellemét tükrözi Dr. Albert Schalle szemlélete is:

„A megelőzés az egészségügy első feladata. Az idegrendszer és az egész test általános edzése és megerősítése az egészséges test és lélek kialakulására és megőrzésére nagy jelentőségű. Ezt legjobban ésszerű életmóddal, természetes gyógytényezők, mint levegő, fény, víz és diéta célszerű alkalmazásával érhető el.”

Dr. Albert Schalle wörishofeni szakorvos, egészségügyi tanácsos, a Kneipp-gyógyomóddal gyakorlati alkalmazója összefoglaló jellegű könyvet írt a Kneipp-módszerről. Kollégái véleményezték ezt a művet:

„Felvilágosító munkája rendkívül értékes, ha meggondoljuk, hogy e gyógymódok teljesen egyszerű és úgyszólván semmi költséget sem igénylő alkalmazási lehetőségekkel, nagyszerű gyógyeredményekkel a reáultak áldására a legszélesebb körű elterjedést érdemlik. Említésre méltó a mű minden sorából áramló magas etikai felfogás.” (Dr. Uebelhofer orvos; Bad Windsheim)

„Alapos áttanulmányozás után sem tesszük félre, mert nélkülözhetetlen és hűséges tanácsadó még a legreménytelenebb és sokszor kétségbeesítő betegesetekben is. Örömet jelent, melyet csak orvos érezhet hálás - az egyszerű vízgyógyászati kezelések alkalmazása útján oly gyönyörűen gyógyult - betegek láttán.” (Dr. Montag orvos; Hindenburg)

„A különböző vízgyógyászati eljárások pontos leírása sem teszi az orvosthöz fordulókat - ellenkezőleg, rábírja a beteget, hogy orvoshoz forduljon, ki e gyógymódok leghivatottabb szakértője.” (Dr. Hauffe orvos; Medizinische Welt, Berlin)

Kneipp maga is kérte az orvosokat, hogy eljárását tanulmányozzák és fektessék tudományos alapokra: „Nem kívánok semmi mást, csak azt, hogy a szakemberek is foglalkozzanak behatóan a vízgyógyászattal, vegyék kezeikbe és felügyeletük alá.”

Kneipp példátlan eredményeire felfigyelt az egész világ és módszerét még életében hihetetlen gyorsan elterjesztették. A vízgyógyászat Kneipp révén az emberiség közkincsévé vált.

Halála után tanai fennmaradtak, módszerei a próbát elsődüen kiállták, sőt megszilárdultak. Ha az alapító halála után gyógyeljárásáról ennyi évtized múlva is ezeket mondhatjuk, bizonyítják a rendszer jóságát és alkalmazhatóságát.

Forrás: Dr. Albert Schalle: A vízgyógyászat ABC-je
internet: www.hegyhatikneippterseg.hu/kneipp/a_kneipp_modszer_alapillerei

Dr. Macsári Judit

Gyöngysorok

Az állam az emberek nevelője: a helyesen berendezett állam derék embereket, ellentéte viszont hitványakat nevel.

Nemes jellem soha sem alázza le magát arra, hogy mást megsegényítsen.

Aki vétkezik, maga ellen vétkezik, aki igazságtalan, magával szemben igazságtalan, hiszen önmagát teszi gonosszá.

Csak akkor uralkodj, ha előbb megtanultál engedelmeskedni.

Ha gonoszság fészkelte be magát a közügyekbe, nem gyűlölet

támad a gonoszok között, hanem erős barátság. Mert akik a közjó megrontására törnek, összetartva cselekszenek.

Nincs vadállat, mely aljasságban túltenne az emberen, ha a hatalomvágy úrrá lesz szenvedélyein.

Erényes tettekre és cselekedetekre kell törekedni, nem pedig erényes beszédre.

Aki tud, teremt, aki nem tud, kritizál.

Az egyenlődsdi a degeneráltak ideológiája.

Szociális oldal

Anthony de Mello (1931-1987)

Abszurd egypercesek

A következő történetekben a Mester nem egyetlen személy. Lehet hindu guru, zen roshi, taoista bölcs, zsidó rabbi, keresztény szerzetes, vagy szúfi misztikus, Buddha vagy Jézus, Zaratusztra vagy Mohamed. Tanítása megtalálható az időszámításunk előtti hetedik században és az időszámításunk utáni huszadik században. Bölcsessége egyaránt megtalálható Keleten és Nyugaton. Számítanak-e

egyáltalán a történelmi előzmények? A történelem, végül is, csak a megnyilvánulások leírása és nem a Valóság, a doktrínák feljegyzése és nem a Csendé.

A következő történetek mindegyikét csak egy percbe kerül elolvasni. A Mester nyelvezetét valószínűleg elképesztőnek, ingerlőnek, vagy egyenesen értelmetlennek fogod találni. Bizony, ez nem könnyű olvasmány. Nem azért íródott, hogy tanítson, hanem hogy Felébresszen. A lapok közt elrejtve - nem a nyomtatott szavakban, nem is a történetekben, hanem a könyv szellemében, hangulatában és a légkörében - ott van a Bölcsesség, amelyet nem lehet emberi beszéddel közvetíteni. Miközben a nyomtatott oldalakat olvasod és a Mester rejtélyes nyelvezetével küszködsz, lehet, hogy akaratlanul rábukkansz arra a Csendes Tanításra, ami ott bujkál a könyvben, Megvilágosodsz - és átalakulsz. A bölcsesség ezt jelenti: megváltozni a legkisebb erőfeszítés nélkül, átalakulni - akár hiszed, akár nem - pusztán a szavakon túli valóságra való ráébredéssel.

Ha olyan szerencsés vagy, hogy Felébredsz, akkor tudni fogod, hogy a legszebb nyelv az, amelyet nem beszélnek, a legtökéletesebb cselekedet az, amelyet nem tesznek, és a legjobb változás az, amely nem akarásból születik.

Figyelmeztetés: Csak apránként olvasd a történeteket: egyszerre csak egy-kettőt. A túlادagolás csökkenti a hatékonyságot.

***

A kolostorban az egyik tanítvány így szólt az újonchoz: - Fel kell rá hívnom a figyelmedet, hogy ha nincs meg benned a megfelelő beállítottság, akkor a Mesternek egy szavát sem fogod érteni.

- Milyen a megfelelő beállítottság!

- Légy olyan, mint az a diák, aki nagyon szeretne elsajátítani egy idegen nyelvet. A szavak, amelyeket a Mester mond, ismerősnek tűnnek majd fel, de ez ne tévesszen meg: teljesen más a jelentésük.

***

Amikor az egyik vendég vacsora után felajánlotta, hogy elmosogatja az edényeket, a Mester megkérdezte tőle:

- Biztos vagy benne, hogy tudsz mosogatni?

Az ember tiltakozott, mondván, egész életében ezt csinálta. A Mester azonban tovább folytatta:

- Semmi kétségem sincs afelől, hogy képes vagy tisztára mosni az edényeket. Csak abban nem vagyok biztos, hogy tudsz-e mosogatni.

Később tanítványainak így magyarázta:

- Kétféle módja van a mosogatásnak. Az egyikben azért mossa el az ember a táányékat, hogy tiszták legyenek, a másikban pedig azért, hogy elmossa őket.

Mivel még ez sem volt világos, hozzátette:

- Az első cselekedet halott, mert miközben a kezded az edényeket mossa, gondolataid a cselekedet célján járnak: az edények tisztaságán. A második viszont élő, mert a gondolatod is ott van, ahol a kezded.

***

A Mester allergiás volt az ideológiákra.

- Az ideák háborújában - mondta - az emberek az áldozatok.

Később még kiegészítette:

- Az emberek pénzért és hatalomért is ölnék. De a legkegyetlenebb gyilkosok mégis azok, akik a saját gondolataikért ölnék.

***

Eljött az előadás ideje, és a Mester így tanított:

- A zeneszerző zsenisége zenéjének kottáiban található. De a hangjegyek elemzése nem fogja feltárni zsenialitását. A költő nagyságát szavai hordozzák, de a szavak tanulmányozása nem fogja felfedni ihletettséget. Isten a teremtésben mutatja meg magát, de hiába vetted a teremtést a legaprólékosabb elemzés alá, Istent éppúgy nem találsz meg, mint amikor a test alapos vizsgálatával a lelket keresed.

Amikor a tanítványok kérdezhettek, az egyik kérdés így hangzott:

- Hogyan találjuk hát meg Istent!

- Úgy, hogy nézed a teremtést, s nem úgy, hogy analizálsz.

- És hogyan kell nézni!

- A földműves kimegy, hogy megtalálja a naplementében a gyönyörűséget, de mindaddig csak a napot, a felhőt, az eget és a horizontot látja, amíg rá nem ébred, hogy a gyönyörűség nem valamilyen „dolog”, hanem különleges látás. Istent is hiába keresed mindaddig, amíg meg nem érted, hogy Istent nem lehet „dologként” látni, ahhoz különleges nézés kell, valami olyasmi, mint a kisgyermek látása, amit még nem torzítottak el az előregyártott hiedelmek és doktrínák.

***

A Mester nem kímélte a fanyalgó, neheztelő embereket. - A megbántás csak akkor válik valamivé, ha nagy hangsúlyt fektetsz arra, hogy emlékezz rá.

***

Egy tudós jött, hogy tiltakozzon, mert úgy vélte, hogy a Mester fogalmakat elítélő véleménye - a fogalmak nélküli tudással szemben - sértő a tudományra nézve.

A Mester mindent elkövetett, hogy megmagyarázza, ő a tudomány barátja.

- De - mondta - azért jobb, ha a feleségedről való ismereted meghaladja a tudomány fogalmi-tudását.

Később, amikor a tanítványával beszélgetett, még erősebb kifejezést használt.

- A fogalmak definiálnak - mondta. - A definiálás pedig pusztít. A fogalmak szétszedik a Valóságot. És amit szétszedsz, azt megölsz.

- Akkor hát a fogalmak teljességgel haszontalanok!

- Dehogy. Ha szétszeded a rózsát, hasznos információid lesznek róla, de semmit sem fogsz tudni a rózsáról. Ha tudós leszel, sok információd lesz, de a Valóságról semmit sem fogsz tudni.

***

Annak a tanítványnak, aki attól rettegett, hogy hibákat követ el, ezt mondta a Mester:

- Azok, akik semmit sem vétenek, azok követik el a legnagyobb hibát. Mert nem próbálnak meg semmi újat sem.

Mi az a mandangula?

Egyszer volt, régen volt, talán igaz sem volt, még az öregapám mesélte, hogy volt egy nagyon kicsi királyság, ahol a király nagyon jó ember volt, nem szedett adókat a szegény emberektől, ezért hát ő maga is elszegényedett, kiürült a kincstár.

Szerette volna férjhez adni a lányát, de nem tudott a kérőknek felajánlani semmit, hiszen a fele királyság szokott a hozomány lenni a királykisasszonynak, de itt most nem volt semmi...

Elkeseredett nagyon a király és az alattvalóknak parancsba adta, hogy keressenek megoldást a problémájára.

Sorra jöttek az udvari méltóságok, ilyen-olyan javaslatokkal, de egyik sem volt célravezető, hogy hogyan vagyonsodjon meg a király.

Egyszer aztán arra tévedt egy szegény vándorlegény, aki énekelgetett a palota kertjében egy fa tövében üldögélve...

Felfigyelt rá a királylány, nagyon megtetszett neki a legény, no meg a nótája is, ezért megkérdezte királyapját:

- Édesapám, királyi felséged is hallja ezt a szép nótát?

- Hallom én lányom, hallom, de most engem ez nem érdekel, mert el vagyok nagyon keseredve miattad, hiszen tudod... Hogyan adjalak én férjhez téged hozomány nélkül?

- Ne búsuljon, édesapám – válaszolta a királykisasszony, jó nekem itthon, ha pártában maradok, azt sem bánom.

- Nem úgy van az, egyetlen leányom, az nagy szégyen lenne rám nézve, hiszen én vagyok a kilencedik bergengóc király, mit mondanak majd a szomszéd királyságban, a sokovácok, akik gazdagabbak mindenkinél... Annyi aranyuk, gyémántjuk, drágakövük van, hogy hetekig sem tudják a kincstárnokaik megszámlálni. Képzeld leányom, mit beszélnének rólunk, ha megtudnák, hogy semmink sincs, elszegényedtünk, már majdnem elsírta magát szegény jó király.

- Édesapám kérem, engedje meg, hogy lemenjek ahhoz a legényhez és meghallgassam közelebbről az énekét.

- Menj leányom, nem bánom – volt a király szomorúságba burkolózó válasza.

A lány egy vállkendőt terített a nyakába és vidáman lement a vándorlegényhez. Mellékuporodott és hallgatta, amint szépen, szívhez szólóan énekelgetett.

Megszólította:

- Te vándorlegény, mi az a szép nóta, amit énekelsz?

- Azt az én jó anyám tanította nekem, mikor kicsi voltam.

- Szeretném megtanulni, megtanítod nekem?

- Meg hát, csak nagyon szomjas vagyok, hoznál nekem egy kis vizet?

- Szívesen – válaszolt a királylány és már el is szaladt egy nagy korsó friss forrásvízért.

A legény miután kiitta a korsót, megtörölte a száját tovább énekelte, cifrázta a refrént, a királylány olvadozott a gyönyörűségtől, majd együtt is tudták már énekelni.

A vándor megkérdezte, hogy mivel telnek a napjai a lánynak, aki szomorúan elmondta, hogy szegény jó apja mindenkinek csak adott, vámot, adót meg nem szedett és elfogyott a vagyona, kiürült a kincstár, most meg, el van keseredve, hogy nem talál hozzá illő kérést, mert szegény királyságba senki sem akar benőszülni.

Erre a legény csettintett egy nagyot a kezével és azt mondta, ha csak ez a baj, azon könnyen segíthetünk.

A királylány ámulva kérdezte meg, hogy hogyan.

- Egyszerű az nagyon, kell szerezni egy mandangula magot, azt el kell ültetni, locsolni napjában hétszer, az rövid idő után megnő és termést hoz, de nem ám akármilyet... Ezzel a legény odébb állt.

A királylány elmesélte az apjának, aki reménykedni kezdett, hogy van megoldás a bajukra... Hamar kihirdette, hogy aki hoz neki egy mandangula magot, azt gazdagon megjutalmazza... Így hát sorra nekiindultak a nagyvilágnak a legények. Hozták is a különféle magokat, de sajnos hiába ültették el, nem kelt az ki egyik sem...

A király már feladta, bánatosan üldögélt a trónteremben, mikor a nótás kedvű legény bezörgetett a vándorbotjával a nagykapun.

Megkérdezte a királyi szárnysegéd, hogy kihez van szerencséje és mi járásban van. A legény azt mondta, hogy ő csak a királynak hajlandó elmondani jövetele célját. A király fogadta a trónteremben és meghallgatta a fiú mondanivalóját.

Az rendre elmesélte, hogy hetedhét határon túlról jött és ott terem a mandangula, aminek elhozta a magját, sürgősen ültessék el a kertben, és ha megered, minden nap egy varázsigét kell elmondani a fa tövében, akkor aranyat terem...

- Hát, ha így van, Te fiam mért nem ültetted el?

- Azért királyuram, mert csak nemesembernek terem a fa aranyat.

A király hitt a legénynek. Lett is nagy öröme, hívatta a leányát és elmondta neki a jó hírt, a legényt persze nem engedte útjára.

Azt mondta neki:

- No, fiam, ha igazat szóltál, akkor gazdaggá teszek és elnyered a szépséges leányom, Leonóra kezét is.

- Hát az bizony jó lenne, mert nagyon megtetszett nekem a múltkor a lányod, és ha nem kelne ki a mandangula és nem teremne aranyat, én akkor is megkérném a kezét. A király örült az egyenes beszédnek.

Elültették nagy lelkesen a magot, locsolták, ápolták, lesték-várták, hogy mikor hajt ki. Hét nap múlva a mag kihajtott és naponta nőtt 10 cm-t, néhány hét múlva már elkezdett teremni és a varázsigé hallatán rengeteg aranyat hullatott a fa alá. Éppen ott üldögélt a legény a királykisasszonnyal, amikor az első termés megérkezett.

Volt ám nagy öröm, a király végre nem volt már szegény, nem kellett neki szégyenkeznie a másik királysággal a sokovác király előtt, és a leánya is szerelmes lett. Adóval sem kellett sarcolnia a népét, így hát nagyon boldog volt.

Feleségül adta a leányát a vándorlegényhez, akik boldogan éltek, amíg meg nem haltak... Itt a mese vége, fussatok el véle... Ha nem hiszitek, menjetek el Bergengóciába és kérdezzétek meg a király udvartartását, hogy mi is történt a mandangula manggal, aminek bő termése elhozta a királyságnak az aranykort...

Benke Mária

Iges Igek

Február

Rakott fasírt

Darált hússal, áztatott zsemélével, tojással, pirított hagymával, fűszerekkel fasírt anyagot gyúrunk. A felét kivajazott tűzálló tál aljára simítjuk, majd főtt burgonya karikákkal, kemény tojás karikákkal és pirított hagymával fedjük. Meglocsoljuk tejjel és a maradék fasírt anyagot ráterítjük. Tojás sárgájával megkenjük és pirosra sütjük. Csalamádéval tálaljuk.

Seidl Ambrus

FENYŐ FÜRÉSZÁRU

deszkák, OSB lapok, lécek, kerítéslécek, pallók, szegőlécek, gerendák, lambéria

TÜZIFA
bükk, tölgy, akác, akácfaoszlop

KAPUFA BT. Gyomaendrőd, II. ker. 467.

06/70 513-95-14

A kondorosi úton, a vásártér után

METÁL STOP KERÉKPÁR ÉS SZERELVÉNY ÜZLET

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz

- Tornádó elektromos kerékpárok,
- gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
- csövek, szerelvények.
- hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
- háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika,
- szegek, csavarok, zárok, lakatok,
- fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
- Júliustól kedvező áron ZÁRTSZERELVÉNYEK, TÉRHÁLÓK, ESŐCSATORNÁK is kaphatók!

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: (66) 386-909

Hitelilehetőség! Minden kerékpárhoz értékes ajándékot adunk!

Házhoz jön a fodrász!

Szeretettel várom minden kedves régi és új vendégemet teljes körű női-, férfi és gyermek-fodrászatomban.

Igény szerint házhoz is megyek! Hétféteken is!

Látkóczkiné Erdős Magdolna
GYOMAENDRŐD, KULICH GY. U. 61.
Telefon: 06/70/312-5037

Minden felületen otthon vagyunk!

Vállaljuk lakásának teljes körű felújítását, elképzelései szerint!

Munkáink garanciálisak,
kivitelezésének a legfőbb
szempontja a lehető

legjobb minőség elérése a legmegfizethetőbb áron!

A felmérésünk, ami az írásos árajánlatot is tartalmazza, teljesen ingyenes.

PROFILJAINK:

- festés, mázolás, tapétázás
- homlokzatszigetelés, hőszigetelő rendszerek
- gipszkarton falak, álmennyezetek, előtétfalak, boltívek
- rejtett világítások, gipszkarton díszítések, dobozások
- laminált parketta lerakása, parkettacsiszolás
- fürdők, konyhák burkolása, kőműves munkák
- tetőterek beépítése, szigetelése
- nyílászárók, ajtók, ablakok cseréje
- bontás, sít elszállítás
- vizes falak szigetelése
- házak külső homlokzatának szigetelése, színezése
- hidegburkolás (csempe, járólapp, márvány, gránit lerakása, ill. téglá lerakása)
- melegburkolás (PVC, linóleum, szalagparketta, laminált parketta,
- padlószőnyeg, dekorpanel rakása és fektetése)
- állványozás, állványok bérbeadása (gurulós, homlokzati)

LÁTKÓCZKI LÁSZLÓ • Telefon: 06/70/381-4227

INTER
NYELVSTÚDIÓ
Nyisz: 21381-2007
AKKREDITÁLT NYELVISKOLA

Ingyenes tanfolyamok!

Angol teljesen kezdő A1 indul febr.10-én hétfő, szerda heti 2x4ó, 16.30-19.30
Március hónapban nem indul ingyenes tanfolyam.

A részvétel feltétele: Regisztrálni kell a www.tudasodajovod.hu honlapon.

Ha nem tud regisztrálni, hívjon és segítünk!

Többet megtudhat a honlapunkról: www.internyelvstudio.hu

Téli nyelvtanfolyamok 500 Ft/órától.

angol, német, olasz nyelvből kezdő, haladó szinten.

Skype oktatás angol és német nyelvből.

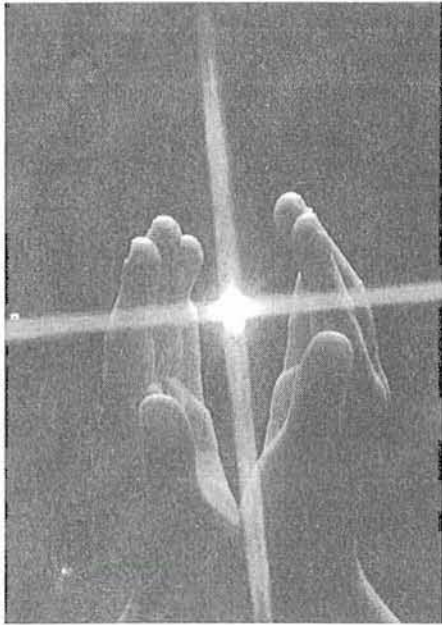
Inter Nyelvtanulmányok, Gyomaendrőd, Kossuth út 18. H-P: 15-18 óráig

Telefon: 20/947-1603, 20/229-7022

e-mail: info@internyelvstudio.hu, internyelvstudii@gmail.com

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múlnak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

BÉKÉSI BÉLÁNÉ HUNYA VERONIKA endrődi lakos, január 14-én 91 éves korában az örök hazába költözött. Gyászolja családja.

BINGES ISTVÁNNÉ FEKÉCS ETEL endrődi lakos, január 9-én 93 éves korában az örök hazába költözött. Gyászolja családja.

CSERENYECZ JÁNOS hunyai lakos, hosszú betegség után 77 éves korában megért Teremtőjéhez. Gyászolja családja.

FARKASINSZKI VENDELNÉ SZUJÓ MARGIT endrődi lakos, január 4-én 92 éves korában befejezte földi életútját. Gyászolja családja.

FARKAS JÓZSEF gyomai lakos, január 9-én 75 éves korában az örök hazába költözött. Gyászolja családja.

GUBUCZ ISTVÁNNÉ HANYECZ PIROSKA volt hunyai lakos, 80 éves korában az Égi Hazába költözött. Temetése Békéscsabán volt, január 28-án. Gyászolja családja.

HORNOK MÁTYÁS endrődi lakos, január 15-én 71 éves korában az örök hazába költözött. Gyászolja családja.

NAGY JULIANNA gyomai lakos, január 19-én 77 éves korában az örök hazába költözött. Gyászolja családja.

OTLEC SÁNDORNÉ HUNYA ILONA hunyai származású gerendási lakos, 2013. december 1-én 64 éves korában az Égi Hazába költözött. Temetése december 11-én volt Gerendáson. Gyászolja családja.

özv. PAVUK ANDRÁSÉ IVÁNYI GIZELLA békéscsabai (volt endrődi) lakos 2014. január 9-én 77 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése Orosházán volt. Gyászolja családja.

PINTÉR GIZELLA gyomai lakos, január 5-én 70 éves korában az örök hazába költözött. Gyászolja családja.

SALAMON LÁSZLÓNÉ BOHRÁT GIZELLA endrődi lakos, január 13-án 87 éves korában befejezte földi életútját. Gyászolja családja.

özv. TÍMÁR LÁSZLÓNÉ PAPP IDA ETELKA hunyai lakos, 81 éves korában az visszaadta lelkét Teremtő Égi Urának. Gyászolja családja.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Fényképalbum

Endrődi irzaelita temető - fotók Kunkovács László, 1989

HÍREK, ESEMÉNYEK A KIS BÁLINT ÁLTALÁNOS ISKOLÁBÓL

Kazinczy Versenyőről

A Kis Bálint Általános Iskola Humán Munkaközössége 2014. január 21-én tartotta a Kazinczy Szép Magyar Beszéd Verseny iskolai fordulóját. A versenyzőknek egy szabadon választott és egy kötelező XX – XXI. századi, 20-25 soros prózai szöveget kellett bemutatniuk.

A legszebben, legeredményesebben a következő tanulók olvastak:

5-6. osztályos korcsoport: III. helyezés: Németh Regina és Kósa Fruzsina

II. h. Nagy Noémi és Gecsei Lilla

I. h. Gecsei Zita és Ladányi Sára

7-8. osztályos tanulók: II. helyezett: Szmolnik Alexa
h. Weigert Csenge

Felkészítő tanárok: Gordos Zsuzsa, Hunya Jolán, Forgácsné Gyetvai Krisztina.

Februári beharangozó

A Kis Bálint Általános Iskola 2014. február 14-én tartja hagyományos **Bálint-Valentin napi Kavalkádját. Dél előtt 9 órakor** indul a maskarába öltözött menet a Fő úti iskolából a Járási Hivatal elé, kicsik és nagyok egyaránt részt vesznek a felvonuláson osztályfőnökeik kíséretében. **10 órától a Katona József Művelődési központban a felsős osztályok bemutatkozása történik.** A Gyermekekért Alapítvány meglepetéssel kedveskedik a diákoknak. **Délután pedig Hevesi Imre koncertjét** tekint-

hetik meg az érdeklődők.

Az **Iciri-piciri Meseillusztrációs- és Mesemondó Versenyre** február 25-én kerül sor a Hősök úti iskolában.

Leendő **első osztályos szülők számára február 26-án lesz** szülői értekezlet a Hősök úti iskolában. Szeretettel várjuk a kedves szülőket!

A hunyai identitást meghatározó, kézzelfogható értékeink

„Fiatal település lévén Hunyának nincs műemléke” - olvassuk ezt az agyonhangoztatott mondatot minden Hunyáról szóló leírásban. De minek nekünk műemlékek, ha azok nélkül is megvannak a saját, identitásunkat meghatározó emlékeink?

Az egykori tanyaközpont emlékét elevenen idézi a Kossuth utca, főleg annak templomhoz közel eső része. Ott van kapásból az 1898-ban épült egyházi lak, szinte teljesen eredeti állapotban érzékelteti a hagyományos parasztházak jellemző tulajdonságait. Vagy ha szembefordulunk vele, akkor az 1907-ben épült iskola és tanítói lakás tárul elénk. Ez az együttes a XIX-XX. század jellemző iskolaépületeinek jegyeit mutatja. A beosztás teljesen változatlan, a lakás belső nyílászárói és a tanterem ablakai szintén. Az épület méreteivel a többi házhoz képest már szinte monumentális hatást kelt. Közte és a plébánia mögött ott van az 1927-28-ban, Klebelsberg kultuszminiszter programja alatt épült „kereszties” iskola. Ez pedig már az 1920-30-as évek jellegzetes iskoláit idézi. Még nagyobb jelentőséget ad neki az oldalában elhelyezett, az első világháború hőskatonáit megőrlő tábla, ami a felette elhelyezett kereszttel együtt igen kellemes képet nyújt az útról. Menjünk tovább! A harangozó ház mellett áll a kb. 1910-ben épült Gyuricza ház, ami szintén nem sok változáson esett át egy század alatt. Az egyházi lakkal szép összképet mutatnak, mint két szép fehérre meszelt, korhű állapotban lévő ház együttese. Az utcán továbbhaladva a legtöbb épület a XX. első felében épült, csak már többé kevésbé átalakították őket, sok már száz éven fölül van. Át van alakítva némileg, de még megvan a 30-as években épült valamikori Tímár (vagy Zöld) kocsmra, illetve a 20-as években épült egykori Gubucz bolt. Aggodalomra ad okot, hogy az ezredfordulón még csaknem teljes és egységes látványt nyújtó utcából 2013-ra 6 db ház már eltűnt. És ezek nem voltak menthetetlenek, csak hát az elhanyagoltság és az érdektelenség miatt veszni hagyták őket, mert hát - gondolják sokan - ami régi, az teljesen rossz, nincs létjogosultsága.

Kicsit arrébb, a Rákóczi úton van az egykori Hangya Szövetke-

zet szélháza, a mai Búzavirág kocsmában. A bolt rész már vagy 115 éves, de erősen leromlott (de közel sem menthetetlen) állapotban van. Az 1930-ban elkészült kocsmarész kitűnő állagú, külsőleg és belsőleg is közel áll az eredeti formájához.

És ezek a régi épületek szépen megférnek az újabb, modern építmények mellett, így alkotnak teljes képet. Sőt ugye a templom, plébánia, község háza új épületek ugyan, de az eredeti helyeken, tehát a központ elrendezése egyáltalán nem változott. Másrészt - szerintem - ezek sokkal szebbek és kifinomultabbak, mint elődeik, ugyanúgy identitásunk szerves részei (ezekről azért nem szólok bővebben, mert még kitűnő állapotban vannak).

De ne álljunk meg, van még miről beszélni. A tanyavilág emlékét idézik a Templom sori tanyák, melyek összességében még jó állapotban vannak, néhányban még laknak is. Ezek is egy korszak mementói, nem szabadna veszni hagynunk őket (mostanában elég elterjedt szokás sok, főleg városi családnál, hogy vidéki tanyát vásárolva ott töltik szabadidejüket). Van még számos útszéli keresztünk (ebből kettő kb. 150 éves), amiknek nem csak szakrális és művészeti értékük van, de a pusztai környezetben rendkívül szép látványt nyújtanak, kerékpártúrák ideális célpontjai.

Nem beszéltem még az öregtemetőről. Az itteni, hagyományos fakeresztek óriási néprajzi értéket képviselnek. Ezek úgynevezett „antropomorfi” keresztiek, melyek egyszerre formázzák meg a kereszténység jelét, valamint az emberi testet (fej, karok, derék, láb - majd ha legközelebb ott járunk, akkor figyeljük meg, először nekem sem tűnt fel). Védettséget érdemelnének!

Ez a kis összefoglaló a Hegedűs tanyáról szóló cikkem egyik bekezdéséből nőtte ki magát. Célom az volt, hogy rávilágítsak egyrészt ezen épületek/tárgyak értékére, másrészt hogy ezek megőrzése és folyamatos rendben tartása közös felelősségünk, hiszen községünk összképének jövőbeli hiteles alakítása csak ezek figyelembevételével valósulhat meg.

Hegedűs Bence

Hírek a Rózsahegyi Iskolából

Rajzpályázatok

A Lakiteleki Népfőiskola „Így látom a Szent Koronát” című rajzpályázatára közel 100 szebbnél szebb rajzot készítettek tanulóink. A rajzokat Szappanos István festőművész vezetésével szakmai zsűri értékelt. Az első osztályosok közül Csatári Levente bekerült az első tíz közé. Könyvjutalomban részesültek 76-an és 15 tanulónk kapott ingyenes belépőt a laci-

Csatári Levente Szent Koronáról készült rajza az első tíz közé került

teleki Termálfürdőbe. A gyerekek rajzait a Kárpát-medence sok-sok idősek otthonába juttatták el a szervezők.

A Nemzeti Községi és Tankönyv Kiadó Zrt. rajzpályázatot hirdetett az alábbi témakörökben:

1. Magyarország a hazám
2. 8 óra munka, 8 óra pihenés, 8 óra szórakozás?
3. A család a XXI. században
4. Jócselekedeteim a mindennapokban
5. Facebookon élem mindennapjaim
6. Reklámok, ahogy én látom
7. Az okostelefonom és én
8. Spórolás vagy költsékezés?

A gyerekek minden témában készítettek rajzokat, így közel 150 alkotást küldtek be, ezért különdíjjal jutalmazták Szentpéteriné Uhrin Ildikó rajztanárt.

A Takarékosági Világnap alkalmából az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet által meghirdetett rajzpályázatra szinte minden tanulónk rajzolt. Témája „A Föld

erőforrásainak védelme, az ökoszisztéma megőrzése” volt. Több héten keresztül csodálhatták meg a kirendeltségre betérők a rajzokat. Aranydiplomát kapott alkotásért Meszlényi Jázmin 3. b, Sörös Petra 7. b és Nagy Dóra 8. b osztályos tanuló. Tárgyjutalomban részesült felkészítőjük, Kocsis-Pésó Irma rajztanár is.

Nagy Dóra, Meszlényi Jázmin és Sörös Petra aranydiplomás rajzolók lettek

A Baráthegyi Vakvezető és Segítő Kutya Iskola Alapítvány által kiírt pályázatra plakátot kellett tervezni. Az országos rajzpályázaton díjazott lett Dávid Adrien 7. b és Bognár Nóra, valamint Soczó Tamás volt diákunk.

Gratulálunk a diákoknak és felkészítőiknek!

Sport

A Gyomaendrődi Körzeti Diákolimpia Úszóversenyén az I. korcsoportban a 3. b-s Fekécs Hanna első lett 50 méteren gyors-, hát- és mellúszásban is. Harmadik helyezést értek el mellúszásban Nagy Dominik, gyorsúszásban Lehoczky Levente 2. a osztályosok. A II. korcsoportban az ötödik b osztályos Bencsik Adrián 50 méteres mellúszásban lett ezüstérmes.

A mezőtúri 2 kilométeres Szilveszteri futáson Karsai Gábor 4. b osztályos lett az I. helyezett a korcsoportjában.

Az iskolai életről további információkat és képeket találnak az iskola honlapján: www.rozsahegyiiskola.hu

Anekdota Rózsahegyi Kálmánról

Rózsahegyi Kálmán bátyánk vadászkalandokat mesél a törzsasztalnál, amikor egyszerre csak megszólal Latabár Kálmán és büszkén mesélni kezd...

- Én már vadásztam medvére is.
- És el is találtad? – kérdezte gyanakodva Rózsahegyi Kálmán bácsi.
- Azt nem mondtam egy szóval se.
- Hogy lehet egy olyan állatot nem eltalálni? – szölt közbe valaki.
- Naív ember – fordult az illetőhöz a kis Latyi és legyintett egyet, - hiába nagy a medve, ha az a vacak puskagolyó olyan kicsi.

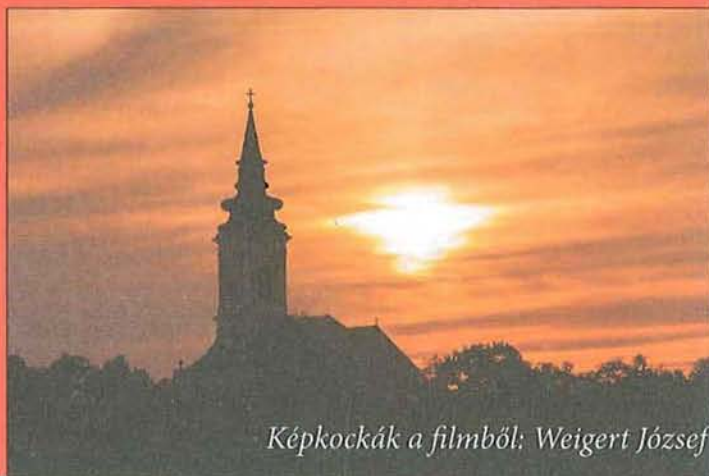
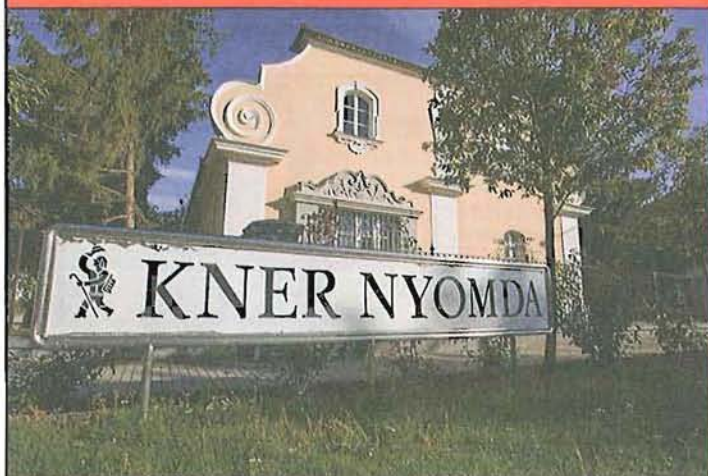
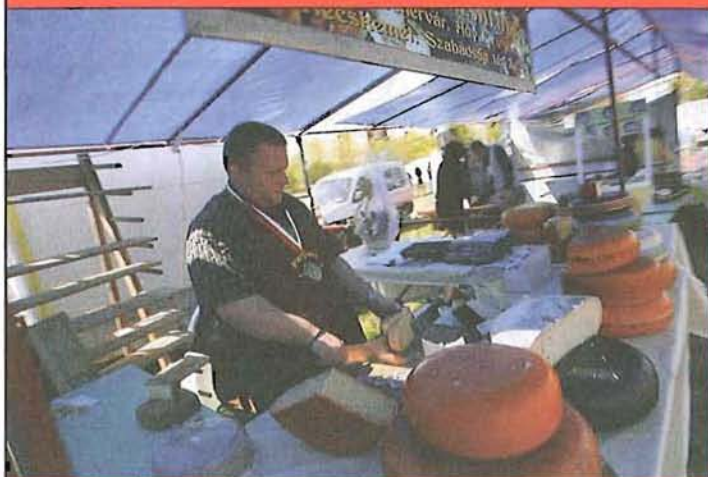

Fekécs Hanna a gyors-, hát- és mellúszás bajnoka

Karsai Gábor a Szilveszteri futás győztese

Kisfilm Gyomaendrőről

Képkockák a filmből: Weigert József

Egész évben várjuk kedves vendégeinket klimatizált, termálvizet szobáinkban.

Vállaljuk baráti, üzleti, családi rendezvények lebonyolítását klimatizált éttermünkben 70 főig.

**Az étterem nyitva
11-21 óráig.**

Baráti, családi üzleti rendezvény lebonyolítását vállaljuk a teljesen klimatizált Hídfő étteremben 160 főig.

FÉSZEK Panzió és Étterem

5500 Gyomaendrőd, Szabadság tér 6.

Telefon/Fax: 06-66/386-718 - Mobil: 06-20/5599-240

E-mail: feszekpanzio@mail.globonet.hu

<http://www.feszekpanzio.hu>

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

Februári ajánlataim:

- megérkeztek a tavaszi vetőmagok
- zöldségfélék, virágmagok, dughagymák
- tavaszi virághagymák, dália, kardvirágok
- rózsatövek, virágföldek, műanyag cserepek
- permetező készülékek, alkatrészek
- lemosó tavaszi vegyszerek, rovar és gombaölők
- egér- és patkánymérgek, csapdák, ragasztók
- munkaruhák, gumicsizmák, védőkesztyűk
- munkavédelmi bakancsok, esőruhák
- szegek, csavarok, kézi- és barkácsszerszámok
- festékek, hígítók, festőszerszámok
- alu létrák, talicskák, kőműves szerszámok
- műanyag áruk, konyhai eszközök
- izzók, vezetékek, kapcsolók
- műtrágyák, virágtápok

Várom vásárlóimat! -

FARKAS MÁTÉ